Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 24 йиллиги муборак бўлсин, азиз юртдошлар!

Huquq

Mustaqillik huquq demakdir

O`ZBEKISTON RESPUBLIKASI BOSH PROKURATURASINING NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz 2015-yil 27-avgust, №34 (971)

Бетакроримсан, ягонасан, она Ватаним — Ўзбекистоним!

Ўзини тўла оқлаган тарихий қадам

Шуҳрат УЗАКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари — Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокурори

Ўзбекистон халқи шу кунларда энг улуғ, энг азиз байрам — мустақиллигимизнинг йигирма тўрт йиллигини улкан тантаналар билан нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда. Бу борада Юртбошимизнинг шу йил 17 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма тўрт йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида"ги Қарори қабул қилиниб, унда халқимиз асрлар давомида интилиб яшаган ва курашган, мустақиллик деган бебаҳо неъматнинг қадр-қимматини теран идрок этиш, кенг кўламли ислоҳотларимиз, кўлга киритган улкан ютуқларимизнинг туб моҳияти ва аҳамиятини юртимиз ва жаҳон жамоатчилигига етказиш, содда қилиб айтганда, биз кеча ким эдигу бугун ким бўлганимизни англаш, ватандошларимизни янги марралар сари руҳлантириш, энг улуғ, энг азиз айём бўлган Мустақиллик байрамини юксак даражада ўтказиш юзасидан қатор вазифалар белгилаб берилган. Шунга асосан айни вақтда юртимиз бўйлаб "Бетакроримсан, ягонасан, она Ватаним — Ўзбекистоним!" деган эзгу ғояни ўзида мужассам этган ташкилий-амалий, маданий-маънавий ҳамда тарғибот-ташвиқот ишлари кенг миқёсда амалга оширилаётир.

Мустақиллик берган имкониятлар самараси — озод ва обод турмуш, аҳоли фаровонлиги, бунёдкорлик, шиддат билан рўй бераётган ўзгаришларни байрам олдидан сарҳисоб қилиш шарафли ишдир. Хусусан, истиқлол биз учун миллий давлатчилигимизни, ўзлигимиз, инсоний ҳақ-ҳуқуқ ва қадр-қимматимизни тиклаш, урф-одат ва анъаналаримизни, буюк аждодларимизнинг табаррук номларини улуғлаш, соғлом ва баркамол авлодни шакллантириш бўйича илгари тасаввур ҳам қилиб бўлмайдиган беқиёс имкониятлар очиб берди. Мустақиллик туфайли халқимиз эркин ва озод бўлиш, ўз тақдирини ўзи белгилаш, ўзликни англаш, шу билан бирга, инсон қадр-қиммати, шаъни ва ғурурини, унинг жамиятда ўзлигини тўла намоён этиш билан боғлиқ имкониятларини амалда тенг таъминлашдек мутлақ ҳуқуқларини қўлга киритди.

Мустақиллигимиз шарофати билан биз ҳар томонлама ривожланаётган, барча соҳаларда юқори суръатларда тараққий этаётган, жаҳон майдонида "ўзбек модели" деган ўз ривожланиш йўлига, дунё сиёсатида эса ўз ўрни ва ўз сўзига эга бўлган, том маънода инсон ҳуқуқ ва эркинликларига, умумэътироф этилган халқаро ҳуқуқ меъёрларига содиқ ва уни амалда намоён этаётган, адолат маёғи остида тинчлик йўлидан оғишмай илдам бораётган инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлатга айландик.

/Давоми 2-бетда/

Ҳар бир куни йилларга, йиллари асрларга татигулик замонда яшаяпмиз. Юртдошларимиз тинч ва осуда ҳаёт оғушида эзгу ният ҳамда тилаклар билан умргузаронлик қилмоқдалар. Бугун истиқлол шарофати, муҳтарам Президентимиз Ислом Каримовнинг ташаббуси ва раҳнамолигида кўз ўнгимизда мислсиз ўзгаришлар ҳамда янгиланишлар рўй бермоқда. Буларнинг барчаси аниқ мақсад ва қатъий белгилаб олинган мустақиллик йўлининг самарасидир.

Озодлик берган саодат

Салом САМАДОВ,
Қашқадарё вилоят прокурори

Ўтган асрнинг 80-йиллари охирида собиқ шўролар давлатининг мустабид сиёсати туфайли тўпланиб қолган ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва халқимизга, унинг қадриятларига нисбатан адолатсиз ва беписанд муносабатда бўлиш оқибатида Ўзбекистонда оғир ҳамда ўта таҳликали вазият вужудга келган эди. Озгина учқун чиқса, бутун юртимиз, ҳатто минтақамиз тўхтатиб бўлмайдиган ўт-аланга ичида қолиб кетиши мумкин эди. Шундай оғир вазиятда Ислом Каримов Ўзбекистоннинг биринчи раҳбари этиб тайинланди. Давлатимиз раҳбари эртаси куниёқ ҳукумат мажлисида нутқ сўзлаб: "Биз бундан буён эскича яшолмаймиз ва бундай яшашга замоннинг ўзи йўл қўймайди", деганди. Бамисоли тиниқ осмонда чақнаган чақмоқдек ушбу даъваткор хулоса республикамиз раҳбари мавжуд вазиятнинг келиб чиқиш сабабларини, уни бартараф этиш йўлларини яхши билишини, айни пайтда у Ўзбекистоннинг ёруғ истиқболи учун ҳар қандай синов ва машаққатларни енгиб ўтишга, бу борада бутун масъулиятни ўз зиммасига олишга тайёр эканлигини яққол намоён этди.

Миллат тақдири ҳал бўлаётган ўша таҳликали дамларда Юртбошимизнинг мустақилликка эришишдек олий мақсад йўлида халқимиз манфаатларидан келиб чиқиб, узоқни кўзлаб, қатъият билан қарорлар қабул қилганлиги миллий давлатчилик тарихимизда янги даврни бошлаб берди. Сўнгги чорак асрда собиқ Иттифоқ республикалари ва Шарқий Европа мамлакатлари туб ислоҳотлар йўлидан борди. Улар ичида Президентимиз томонидан ишлаб чиқилиб, изчиллик ва қатъият билан ҳаётга жорий этилган, тараққиётнинг "ўзбек модели" дея дунё миқёсида тан олинган мустақил ривожланиш йўлимиз ўзининг ҳаётийлиги ва амалий натижалари билан жаҳон ҳамжамиятининг эътиборини тортди. Айниқса, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирозидан кейин бизнинг ўзига хос тараққиёт йўлимизга унча хайрихоҳ бўлмаган мамлакатлар ва халқаро ташкилотлар ҳам уни тан ола бошлади.

/Давоми 3-бетда/

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2015 йил 31 июлда қабул қилинган
Сенат томонидан 2015 йил 6 августда маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1991 йил 14 июнда қабул қилинган **«Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида»**ги 285–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 26 майда қабул қилинган 77–II-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 5–6, 148-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 410-модда; 2009 йил, № 9, 330-модда) қуйидаги қўшимчалар ва ўзгартиш киритилсин:

1) **15-модданинг иккинчи қисми** «фаолиятига аралашишга» деган сўзлардан кейин «шунингдек ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширишда улардан қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳужжатларни талаб қилиб олишга» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **17-модданинг биринчи қисми**:

қуйидаги мазмундаги **саккизинчи хатбоши** билан тўлдирилсин:

«экспорт-импорт операцияларини амалга оширишда талаб қилинадиган ҳужжатларнинг тўлиқ рўйхатини белгилаш»;

саккизинчи — ўн биринчи хатбошилари тегишинча **тўққизинчи — ўн иккинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган **«Аудиторлик фаолияти тўғрисида»**ги 734–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 26 майда қабул қилинган 78–II-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 5–6, 149-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 10, 536-модда; 2007 йил, № 9, 417-модда; 2009 йил, № 9, 330-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) қуйидаги қўшимча ва ўзгартишлар киритилсин:

1) **19-модданинг учинчи қисми** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **21-модда иккинчи қисмининг учинчи хатбошиси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«лицензия шартномасида назарда тутилган лицензия талаблари ва шартларига аудиторлик ташкилоти томонидан риоя этилишини назорат қилади ҳамда уч йилда кўпи билан бир марта мазкур масалалар юзасидан текширув ўтказади. Микрофирма ва кичик корхоналар жумласига кирувчи аудиторлик ташкилотларида текширув режали тартибда фақат назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича махсус ваколатли органнинг қарорига биноан тўрт йилда кўпи билан бир марта ўтказилади»;

/Давоми 6-13-бетларда/

Ўзини тўла оқлаган тарихий қадам

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Таъкидлаш жоизки, мустақиллик дея аталмиш бу — энг улуғ орзуларимиз рўёби мужассам бўлган буюк неъматни авайлаб-асраш эса ҳар биримизнинг зиммамиздаги энг олий ва муқаддас бурчдир. Бу борада давлатимиз суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини мудофаа қилиш йўлида фаолият юритаётган Қуролли Кучларимиз, бугунги тинч, осойишта ҳаётимиз ва хавфсизлигимиз ҳимояси учун туну кун хизмат қилаётган ҳарбий хизматчиларимиз алоҳида эътирофга лойиқ.

1991 йил 31 августда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллиги асослари тўғрисида"ги Қонун республикамизга ўз ҳарбий сиёсатини амалга ошириш, ўз Қуролли Кучларини тузиш ҳуқуқини берган эди.

Ўзбекистон Республикаси Парламентининг 1992 йил 14 январдаги "Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ҳарбий қисмлар ва ҳарбий ўқув муассасалари тўғрисида"ги Қарори билан эса мамлакатимиз ҳудудидаги барча ҳарбий тузилмалар Ўзбекистон тасаррруфига ўтказилди.

Шу тариқа бугун Конституциямиз ҳамда унинг асосида қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Мудофаа тўғрисида"ги, "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари резервидаги хизмат тўғрисида"ги, "Фуқаро муҳофазаси тўғрисида"ги, "Терроризмга қарши кураш тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегараси тўғрисида"ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикасининг ташқи сиёсий фаолияти концепцияси, Президентимиз қарори билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан ҳарбий хизматни ўташ тартиби тўғрисида"ги Низом, Вазирлар Маҳкамасининг "Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг сафарбарлик чақируви резервидаги хизматини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ва соҳага доир бошқа қонун ҳужжатлари билан Қуролли Кучларимиз ҳуқуқий мақоми янада мустаҳкамланди. Ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар бугун тинчлигимизга таҳдид солиши мумкин бўлган хавф-хатарларни ҳар томонлама ўрганиб, шу асосда Қуролли Кучларимизнинг салоҳияти ва кучқудратини янада юксалтириш борасида олиб борилаётган чора-тадбирлар учун ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Истиқлол йилларида ҳарбий хизматни такомиллаштириш ва ислоҳ қилиш бўйича улкан ишлар амалга оширилди. Янги таҳрирдаги "Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида"ги Қонун билан оддий аскарлар ва сержантлар учун муддатли ҳарбий хизмат 12 ой (олий маълумотли шахслар учун 9 ой) қилиб белгиланди. Сафарбарлик чақируви резервидаги ҳарбий хизмат тури ҳамда фуқароларни муддатли ҳарбий хизматга йилига бир маротаба — февраль-март ойларида чақириш, муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган фуқароларни Қуролли Кучлар резервига март-апрель ойларида бўшатиш тартиби жорий этилди.

Муддатли ҳарбий хизматни ўтаган ва ҳарбий қисмлар қўмондонлигининг тавсияномасига эга бўлган фуқароларга олий таълим муассасаларининг бакалавриат босқичига киришда тўплаган балл миқдорига белгиланган фоиз ҳисобида қўшиладиган қўшимча балл шаклидаги имтиёз жорий қилинди ва бу имтиёзнинг фоиз кўрсаткичи ҳам изчил равишда ошириб борилди. Шу билан бирга, ҳозирда муддатли ҳарбий хизматни ўтаган, ҳарбий қисм қўмондонлигининг тавсияномасига эга бўлган ва контракт асосида ўқишга қабул қилинган талабаларга ўқиш даврида "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг фаолиятида фаол иштирок этган тақдирда контракт суммасининг 35 фоизи моддий ёрдам тариқасида тўлаб берилади.

Бу каби ислоҳотлар натижасида армиямиздаги ахлоқий-руҳий ва маънавий муҳит тамоман янгиланди. Бугун Қуролли Кучларимиз сафида хизмат қилиш ҳар бир Ўзбекистон фуқароси учун нафақат конституциявий бурч, балки мамлакатимиздаги энг шарафли ва нуфузли касблардан бирига айланган.

Маълумки, армиянинг асосини профессионал, юқори малакали ва ҳар томонлама етук ҳарбий кадрлар ташкил этади. Мустақиллик шарофати билан амалга оширилган ислоҳотлар самарасида бугун Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик, Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик, Самарқанд олий ҳарбий автомобиль қўмондонлик-муҳандислик, Жиззах олий ҳарбий авиация билим юртлари, Тошкент ахборот технологиялари университетининг махсус ҳамда Тошкент тиббиёт академияси ҳузуридаги ҳарбий-тиббиёт факультетларида профессионал офицерлар, ҳарбий округлардаги сержантлар тайёрлаш мактабларида эса юқори малакали сержантлар етишиб чиқаётган бўлса, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси, Қуролли Кучлар академияси, Тошкент врачлар малакасини ошириш институти, олий ўқув юртлари ҳузурида ташкил этилган ҳудудий ва тармоқ педагог кадрлар малакасини ошириш курслари, Қуролли Кучлар махсус моделлаштириш ва симуляция қилиш маркази ва бошқа таълим муассасаларида офицерлар ўз малакасини ошириб бормоқдалар.

Айтиб ўтиш кераккки, мустақиллик туфайли ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий муҳофаза қилиш масаласи биринчи ўринга кўтарилди. Юртбошимизнинг Қуролли Кучларимиз ташкил этилганининг йигирма икки йиллиги муносабати билан Ватан ҳимоячиларига йўллаган табригида: "Ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоя қилиш масалаларини ҳал этиш, уларни ҳар томонлама қулай уй-жойлар, замонавий социал-маиший шарт-шароитлар, сифатли тиббий хизмат билан таъминлаш бўйича қабул қилинган давлат дастурларини тўлиқ рўёбга чиқариш ва ана шу мақсадлар учун ажратиладиган бюджет маблағларини янада кўпайтириш масалалари ҳам эътиборимиз марказида бўлиб қолиши даркор", деган таъкидларидан ҳам ижтимоий ҳимоя мудофаа соҳасидаги ҳарбий сиёсатнинг доимий ва энг муҳим вазифаларидан эканини англаш қийин эмас.

Қонунчилигимизда ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини хизмат турар жойлари билан таъминлаш, уй-жойни хусусийлаштириш, узоқ муддатли ипотека кредитларидан фойдаланган ҳолда квартиралар сотиб олиш ва уй-жой қуриш учун ер участкалари ажратиш, турар жойни ижарага олганлик учун ҳар ойлик пул компенсацияси тўлаш ва бошқа қатор имтиёзлар ҳамда бунга доир ҳуқуқларни амалга ошириш тартиби белгиланган бўлиб, амалда ижроси таъминлаб келинмоқда.

Ҳарбий хизматчилар ҳамда оила аъзоларининг ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш, қўшинларни профессионал кадрлар билан бутлаш, уларнинг жанговар тайёргарлигини мунтазам ошириб бориш ҳамда ҳуқуқ-тартибот ва юқори ҳарбий интизомни таъминлашда қонун ҳужжатларининг аниқ ва бир хилда ижро этилишига эришиш ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси органлари томонидан чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Ҳарбий прокуратура органлари томонидан аҳоли бандлигига кўмаклашиш мақсадида маҳаллий ҳокимият органлари билан ҳамкорликда жорий йилнинг 7 ойи давомида 23 марта

меҳнат ярмаркаси ташкил қилинди ва ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларидан 93 нафари иш билан таъминланди.

Ҳарбий прокуратура органлари томонидан "Кексаларни эъзозлаш йили" Давлат дастури доирасида ҳам қатор тадбирлар ўтказиб келинмоқда. Ёш авлодни катталарга ҳурмат ва меҳр-мурувват руҳида тарбиялаш мақсадида, Қуролли Кучлар фахрийлари ва иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари иштирокида ҳарбий қисм ва муассасаларда, таълим даргоҳларида учрашувлар ўтказилмоқда.

Шунингдек, ташкил этилаётган қонунчилик ижроси устидан назорат йўналишидаги текширишларда Қуролли Кучларимиз фахрийларининг, ҳарбий хизматдан захирага бўшатилган пенсионерлари ва уларнинг оила аъзолари ижтимоий ҳимоясини янада кучайтиришга доир қонун ҳужжатлари ижроси аҳволига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, эркин ва озод, мустақил она-Ватанимиздаги тинч ва осуда, хавфсиз ва фаровон турмушимизга осонлик билан эришилмаганини, бунинг замирида мустақиллик йилларида амалга оширилган улкан ислоҳотлар ҳамда халқимизнинг машаққатли меҳнати мужассам эканини асло ёддан чиқармаслигимиз, тинч ва фаровон ҳаётимизни асраш, бунинг учун бир зум бўлса-да огоҳлик ва ҳушёрликни йўқотмаслигимиз зарур.

Ўзбекистон Республикасининг Қонуни билан тасдиқланган "Ўзбекистон Республикасининг Ташқи сиёсий фаолияти концепцияси"да белгиланганидек, "Ўзбекистон тинчликсевар сиёсат юритади ва ҳарбий-сиёсий блокларда иштирок этмайди, ҳар қандай давлатлараро тузилмалар ҳарбий-сиёсий блокка айланган тақдирда, улардан чиқиш ҳуқуқини сақлаб қолади. Ўзбекистон Республикаси қўшни давлатлардаги қуролли можароларга ва кескинлик ўчоқларига тортилишининг олдини олиш юзасидан сиёсий, иқтисодий ва бошқа чора-тадбирларни кўради, шунингдек, ўз ҳудудида хорижий давлатларнинг ҳарбий базалари ва объектлари жойлаштирилишига йўл қўймайди".

Шу ўринда Юртбошимизнинг: "...бугунги кунда барчамиз қандай ўта таҳликали, тобора кескинлашиб бораётган, турли хавф-хатарларни олиб келиши мумкин бўлган замонда яшамоқдамиз.

Айни шундай вазиятни ҳисобга олиб, бугун юртимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталикни, халқимизнинг осуда ҳаётини, чегараларимизнинг дахлсизлигини асраш мақсадида биз узоқ ва яқин атрофимиздаги барча давлатлар билан дўстона муносабатларни ва ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада мустаҳкамлашни ўзимизнинг энг устувор вазифамиз, деб билишимиз керак. Яна ва яна бир бор айтишни ўзимнинг бурчим, деб биламан — Ўзбекистон ҳеч қандай ҳарбий-сиёсий блокка қўшилмайди, ўз ҳудудида чет эл ҳарбий базаларини жойлаштиришга, бизнинг ҳарбийларимизнинг мамлакатимиз ташқарисида бўлишига мутлақо йўл қўймайди" (Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқидан), деган фикрлари ёдга тушади.

Дарҳақиқат, бугунги таҳликали замонда давлатимиз хавфсизлигини, халқимиз тинчлиги ва осойишталигини таъминлаш, огоҳлик ва ҳушёрликни кундалик одатга айлантириш биринчи галдаги вазифамиздир.

Шу нуқтаи назардан, ҳарбий прокуратура органлари томонидан ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, қонунчиликдаги янгиликлар ва уларнинг мазмун-моҳиятини ижрочиларга ҳамда кенг жамоатчилик эътиборига етказишга қаратилган тадбирлар мунтазам равишда амалга ошириб борилмоқда.

Айниқса, ҳуқуқий тарғибот тадбирларини республикамизнинг чегараолди ҳудудларида яшовчи аҳоли ўртасида ташкил этиш ишлари янада жадаллаштирилган. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий прокуратураси ва Миллий хавфсизлик хизмати Давлат чегараларини ҳимоя қилувчи қўмитаси ҳамкорлигида Ички ишлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, ҳокимликлар, оммавий ахборот воситалари ва бошқа мутасадди ташкилотлар вакилларини жалб этган ҳолда, чегараолди ҳудудларда яшовчи аҳоли ўртасида "Ватаним тақдири — менинг тақдирим", "Халқ ва армия — бир тану бир жон", "Ўз уйингни ўзинг асра", "Огоҳлик — тинчлигимиз кафолати" каби долзарб мавзуларда доимий равишда учрашувлар ва маърузасуҳбат тарзидаги тарғибот тадбирлари ўтказиб келинмоқда. 2015 йилнинг ўтган даврида республика миқёсида чегараолди ҳудудларда ўтказилган 200 га яқин бу каби тадбирларда давлат чегараси тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талаблари, минтақамизда ва дунёдаги сиёсий вазият, тинчлигимиз ва хавфсизлигимизга раҳна солаётган таҳдидлар ва ахборот хуружлари ҳамда уларга қарши мафкуравий иммунитетни шакллантириш ва мустаҳкамлаш, Ватан тақдирига дахлдорлик ҳиссини ва огоҳликни ошириш масалаларида, бу борада зиммамизда турган бурч ва вазифаларимиз ҳақида атрофлича тушунтиришлар бериб борилди.

Яна бир жиҳат, бугун юртимиз қўлга киритаётган марралар дунё ҳамжамияти томонидан кенг эътироф этилмоқда. Биргина Жаҳон иқтисодий форуми томонидан ўтказилган рейтингда иқтисодиёти энг тез ривожланаётган давлатлар орасида мамлакатимиз 5-ўринни эгаллагани, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти кўмагида АҚШнинг Колумбия университети томонидан ташкил этилган ижтимоий тадқиқотлар асосида эълон қилинган "Бутунжаҳон бахт индекси"да Ватанимиз 158 та мамлакат ичида 44-поғонани, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари орасида эса 1-ўринни эгаллагани ҳам мустақиллигимизнинг ўтган қисқа даврида мисли кўрилмаган ютуқларга эришганимизнинг яққол исботидир. Шулар ҳақида ўйлар эканмиз, "кеча ким эдигу, бугун ким бўлдик" дея қалбимиз фахр ва ифтихорга тўлади, бугунги тинчлигимиз ва осойишталигимиз учун шукроналар қиламиз.

Хулоса қиладиган бўлсак, мамлакатимизда ҳукм сураётган тинчлик ва осойишталик, меҳроқибат, миллатлараро тотувлик муҳити барча соҳада улкан ютуқларга эришишимизда муҳим аҳамият касб этмоқда. Бугун жаҳоннинг турли минтақаларида рўй бераётган можаролар, қалтис воқеалар барчамиздан доимо ҳушёр ва огоҳ бўлишни талаб қилади. Мусаффо осмонимиз, файзу баракали ҳаётимизнинг қадрига етиш, Ватанимизни турли хавф-хатар ва таҳдидлардан ҳимоя қилиш ҳар биримизнинг фуқаролик — фарзандлик бурчимиздир.

Фурсатдан фойдаланиб, барча юртдошларимизни, шу жумладан, ҳарбий хизматчиларни ва прокуратура ходимларини энг улуғ айём — мустақиллигимизнинг йигирма тўрт йиллиги билан чин дилдан табриклайман. Мустақиллигимиз абадий бўлсин!

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Озодлик берган саодат

Жаҳон ҳамжамияти томонидан юксак эътироф этилган фундаментал, назарий жиҳатдан чуқур асосланган ва пухта ишлаб чиқилган машҳур бешта тамойилга асосланган ва "ўзбек модели" деб ном олган ислоҳотлар ва иқтисодий тараққиёт модели ҳаётда тўлиқ ўзини оқлади. Натижада 2009 йилдан эътиборан, яъни молиявий-иқтисодий инқироз юқори нуқтага кўтарилган пайтдан бошлаб ҳар йили Ўзбекистон тажрибасини ўрганишга бағишланган нуфузли халқаро илмий-амалий анжуманлар ўтказилиши анъана тусига кирди. Уларда иштирок этган йирик иқтисодчи олимлар, сиёсатчилар, эксперт ва таҳлилчилар Ўзбекистоннинг тараққиёт йўлини тўла қўллаб-қувватлаб, бу тажрибани бошқа давлатлар амалиётида қўллаш бўйича тавсиялар бердилар.

Истиқлолнинг дастлабки йилларидан бошлаб мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилиш, уни таркибий янгилаш борасида амалга оширилаётган ислоҳотлар туфайли соҳада улкан муваффақиятлар қўлга киритилмоқда. Энг муҳими, аграр тармоқдаги ҳар бир ўзгариш ва янгиланиш тизимни тубдан диверсификация қилиш ва аҳолини асосий озиқ-овқат маҳсулотлари билан тўлиқ таъминлаш баробарида, уларни катта миқдорда экспорт қилиш имконини берди. Ўтган вақт мобайнида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш ҳажми икки баробардан зиёд ошиб, аҳоли жон бошига гўшт, сут, картошка, мева ва сабзавотлар истеъмоли бир неча маротаба кўпайгани ана шундай саъй-ҳаракатлар самарасидир.

Айни пайтда Ўзбекистон жаҳон бозорида харидоргир бўлган, экологик тоза сархил мева ҳамда сабзавот маҳсулотлари етиштириш ва уларни қайта ишлаш асосида умумий қиймати 5 миллиард АҚШ долларига тенг бўлган маҳсулотларни дунёнинг 80 дан ортиқ давлатига экспорт қилмоқда. Истиқлол йилларида юртимизда ғалла етиштириш 1 миллион тоннадан 8 миллион тоннага кўпайгани ва Ўзбекистон ғалла экспорт қилувчи мамлакатлар қаторига кирганидан ҳақли равишда фахрланамиз.

Ваҳоланки, собиқ шўро тузуми даврида Ўзбекистон фақат хомашё етказиб берадиган, пахта яккаҳокимлиги туфайли иқтисодиёти бирёқлама ривожланишга маҳкум этилган юрт эди. Бугунги кунда у бутун дунё тан олган, нафақат қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажми, балки уларни қайта ишлаш саноати ҳам тез суръатлар билан ривожланаётган, иқтисодий қудрати ва салоҳияти юксалиб бораётган мустақил давлатга айланган исбот талаб қилмайдиган ҳақиқатдир.

Ҳар бир мамлакатнинг иқтисодий ривожида транспорт-коммуникация тизими муҳим аҳамиятга эга. Шу боис истиқлолнинг дастлабки йилларидан бошлаб юртимизда мазкур йўналишдаги ишларга, хусусан, темир йўл тармоғини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бунинг натижасида рўёбга чиқарилаётган лойиҳалар эса нафақат юк ва йўловчи ташиш ҳажмини кенгайтириш, балки халқимиз турмуш фаровонлигини ошириш, юрт равнақини таъминлашга хизмат қилмоқда.

Хусусан, ўтган даврда мамлакатимизда ягона миллий темир йўл тизимини барпо этиш мақсадида "Навоий-Учқудуқ-Султон Увайстоғ-Нукус", "Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон" темир йўл линиялари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Амударё узра узунлиги 681 метрлик муҳташам кўприк қуришдек улкан ишлар бажарилди. 2011 йилда "Afrosiyob" тезюрар поезди қатнови йўлга қўйилгани эса йўловчиларга қулайлик яратиш баробарида Марказий Осиёдаги дастлабки тезюрар поезд сифатида тарих саҳифаларидан жой олди.

"Ўзбекистон темир йўллари" ДАТК ва Хитойнинг "China Railvay Tunnel Group" компанияси томонидан «Ангрен-Поп» йўналишида амалга оширилаётган темир йўл қурилиши ишлари ҳам ана шундай эзгу ишларнинг мантиқий давомидир.

Умумий узунлиги 123,1 километр, жумладан, тоннель қисми 19,1 километрлик лойиҳани ҳаётга татбиқ этиш бўйича ишлар жадал олиб борилмоқда. Мазкур темир йўл линияси дунё миқёсида тоғли ҳудудларда амалга оширилаётган лойиҳалар ичида 8-ўринда, тоннелнинг узунлиги бўйича эса 13-ўринда туради. Ушбу электрлаштирилган янги темир йўл келажакда Ўзбекистоннинг марказий қисмини Фарғона водийси вилоятлари билан боғлаб, мамлакатда ягона миллий темир йўл тармоғини яратишга хизмат қилиши билан бирга "Хитой — Марказий Осиё — Европа" транзит темир йўл йўлагини яратишнинг ҳам муҳим омили бўлажак.

Давлатимиз раҳбари ўтмишни унутмаган, айни вақтда келажаги ҳақида ғамхўрлик қиладиган халқ ўз мақсадларига албатта эришади, деган гапни кўп бора такрорлайдилар. Истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ мамлакатимизда ёш авлод камолоти йўлида амалга оширилаётган салмоқли ишлар, хусусан, ёш авлод таълим-тарбиясига алоҳида эътибор қаратилиб, таълимнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш мақсадида қатор меъёрий ҳужжатлар, жумладан, "Таълим тўғрисида"ги Қонун ва "Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури" қабул қилинди. Ушбу саъй-ҳаракатлар республикамиз таълим тизимида юксалишни бошлаб берди. Бу ўз натижасини бериб, бугун янгича фикрлайдиган, ўз келажагини мамлакатимиз келажаги билан боғлиқ ҳолда кўрадиган янги авлод вакиллари ҳаётга дадил кириб келмоқда. Ёшларимиз сиймосида муайян касб, баъзан бир нечта диплом олган, бир нечта хорижий тилни биладиган, замонавий техника ва технологияларни пухта ўзлаштирган, мустақил инсон сифатида шаклланган, бир сўз билан айтганда, эл-юрт хизматига шай, юраги ёниб, кўзларидан ўт чақнаб турган навқирон йигит-қизларни кўриб, қалбингда ишонч, ғурур ва ифтихор туйғулари жўш уради.

Матбуот ва оммавий ахборот воситалари хабарларидан аёнки, деярли ҳар куни дунёнинг гоҳ у, гоҳ бу мамлакатида ёшларимиз эришган ғалаба боис Ўзбекистон байроғи кўтарилади, мадҳиямиз янграйди. Дарҳақиқат, ёшларнинг бахти бутун бўлса, Истиқлолимиз уфқи ҳам янада чароғон бўлади. Шўролар замонида ёшларимизга, ҳатто оддий жисмоний имкониятларини намоён этиш учун ҳам йўл берилмасди. Бугун биргина спорт соҳасида неча юзлаб жаҳон чемпионлари етишиб чиққанлигининг ўзи ҳам Истиқлол биз учун нақадар азиз ва қадрли эканлигини кўрсатиб турибди.

"Мустақиллик, энг аввало, ҳуқуқдир", деган эди Президентимиз Ислом Каримов Истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ. Бу ҳуқуқ ўз келажагимизни ўз қўлимиз билан қуриш ҳуқуқидир. Шу туфайли ҳам мамлакатимизда халқимиз, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий билимини ошириш, ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга катта эътибор берилмоқда. Ёшларимиз эса қай бир касбни танлашларидан қатъи назар, ҳуқуқий билимларни ўзига зарур даражада билишга, ўрганишга интилмоқдалар. Чунки инсонпарвар, ҳуқуқий демократик давлатда ўз ҳуқуқини билиб яшаш ва уни ҳаётда қўллай билиш муҳим аҳамият касб этади.

Ёшларнинг онгу шууридан уларнинг ҳуқуқлари ҳақидаги билим ва тушунчалардан ташқари бурчлари ҳақидаги тасаввур ва тушунчалар ҳам мустаҳкам жой эгаллаши даркор. Мамлакатимизда жорий этилган уч босқичли таълим тизимида бунга алоҳида аҳамият берилаяпти. Зеро, эл-юрт, Ватан олдидаги бурч ҳисси ёшларнинг ватанпарвар, ўз халқига садоқатли, она заминга меҳрли, маънан етук бўлиб вояга етишларида муҳим аҳамият касб этади. Бурч ҳиссини чуқур англаган киши Ватанини севади, аждодлари руҳини, улар қолдирган меросни муқаддас билиб, кўз қорачиғидек асрайди.

Бурчни англаш туйғуси Ватан бошланадиган жой — остонадан улғайиб боради. Остона оилалар учун дунёга дарчадир. Олам занжирининг олтин ҳалқаси бўлмиш остонада фарзандлар вояга етади. Ўғил-қизлари баркамол бўлиб улғайган юрт доимо дахлсиз бўлади. Чунки Ватанига муҳаббати баланд ёвқур йигитлари бор мамлакатга ҳеч бир ёв ҳужум қилишга журъат этмайди.

Юртда тинчликни сақлаш масаласига ички ва ташқи сиёсатимизнинг устувор вазифаси сифатида қаралганлиги, миллий ривожланиш стратегиямизни муваффақиятли амалга оширишнинг бош омилидир. Агар юртда тинчлик-барқарорлик бўлмаса, энг пухта ишланган стратегияларни ҳам амалга ошириб бўлмаслиги, иқтисодий ўсиш ва аҳоли турмуш фаровонлигини таъминлаш имконсиз эканлиги барчага яхши аён. Давлатимиз раҳбари таъкидлаганидек, "Ўзбекистонимиз мустақил тараққиёт йўлида қандай ютуқ ва марраларга эришган бўлса, буларнинг барчасининг негизи — юртимизда тинч ва осуда ҳаёт, миллатлар ва фуқаролараро тотувлик, ўзаро меҳр-оқибат ва ҳамжиҳатликни асраб-авайлаб келаётганимизда".

Мустақиллик шарофати билан ва мамлакатимизда тинчлик-осойишталик ҳукм сураётганлиги туфайли бугун нафақат пойтахтимиз Тошкент ёки бошқа йирик шаҳарларимизда, балки мамлакатимизнинг энг олис ва чекка туманларида қурилаётган ёки қурилиб фойдаланишга топширилган бири-бирини такрорламайдиган, бири-биридан чиройли ва муҳташам, ўзида замонавий дунё қурилиш коммуникацияларининг энг сўнгги андозаларини мужассам этган бино ва иншоотларга боқиб, равон йўллар ва кўприкларни кўриб ҳайратга тушасан, киши. Юртдошларимиз барпо этаётган, ҳукуматимиз томонидан қуриб берилаётган гўзал ва салобатли, эртаклардаги қасрларни эслатадиган уй-жойларни кўриб кўз қувнайди, шундай кошоналарни қурган одамларга ҳавасинг келади. Чунки шаҳарларимиз, маҳаллалар ва ҳар бир хонадон обод бўлса, юрт қиёфаси ўзгаради, чирой очади. Қолаверса, шунинг ўзи ҳам мулкка эга бўлиш, унинг дахлсизлиги борасидаги истиқлол берган имконият, Конституциямизда муҳрлаб қўйилган ҳуқуқларимизнинг амалда намоён бўлиши эмасми?

Истиқлол бахш этган неъмату имкониятларнинг саноғи беҳисоб. Улардан баҳраманд бўлиб яшаш эса — катта бахт, улуғ саодат. Жаҳонда ўз номинг, ўз ўрнинг борлиги, пайти келса, не-не довруқли мамлакатлар ҳудудида ўз мадҳиянг янграб, ўз байроғинг ҳилпираб туриши ғурурингга ғурур қўшади, дилингга роҳатбахш сурур бўлиб қуйилади.

Бугун ўз эркимиз ўз қўлимизда. Ер шарининг исталган жойига борганимизда: "Сиз қаердансиз?", деб сўрасалар, "Мен ўзбекистонликман" деган улуғ сўзларни фахр ва ғурур билан баралла айта олиш бахтига муяссар бўлдик. Юртбошимизнинг "Биз ҳеч кимдан кам бўлмаганмиз ва ҳеч кимдан кам бўлмаймиз ҳам", "Ўзбек халқи ҳеч қачон ҳеч кимга қарам бўлмайди", деган даъватлари халқимизнинг қалбидан чуқур жой олиб, унинг келажакка бўлган ишончи — руҳий интилишининг ва тараққиётимизнинг бош ғоясига айланди. Юртдошларимиз ўзларини бахтли-саодатли ҳисоблашлари, келажакка ишонч билан қарашларига сабаб бўлган энг муҳим омиллардан яна бири — Истиқлол йилларида инсонга, унинг жамиятдаги қадр-қимматини улуғлашга бўлган эътибордир. Зотан, амалга оширилаётган ислоҳотлар, аввало, жамиятда ижтимоий тенгликнинг қарор топишига, аҳолининг барча қатламларига ғамхўрлик кўрсатилишига, энг муҳими, фуқароларнинг ўзларини намоён этишларига имконият яратиб берди.

Ҳа, Мустақиллигимиз боқий бўлсин! Унга ҳеч қачон кўз тегмасин! Зеро, Мустақиллик ва эркинликдан ҳам ортиқ бахт борми дунёда?! Озодлик берган бахту саодат ҳам аслида шунда.

Мустақиллик неъматлари – инсон манфаатлари йўлида

Мустақиллигимизнинг 24 йиллик шодиёнасини нишонлаш арафасида барчамиз бу шукуҳли кунни юрагимиздан ҳис этиб, мустақиллик, озодлик, эрк ва ҳуқуқ каби буюк неъматларнинг нақадар улуғ эканлигини теран англаймиз.

Муротжон АЗИМОВ,
Бухоро вилоят прокурори

Юртбошимизнинг жорий йил 17 июлдаги "Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма тўрт йиллик байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида"ги Қарорида эътироф этилган халқимизнинг асрлар давомида интилиб яшаган ва курашган, мустақиллик деган бебаҳо неъматнинг қадр-қимматини теран идрок этиш, ўтган давр мобайнида босиб ўтган оғир ва машаққатли, айни вақтда шарафли йўлимиз, кенг кўламли ислоҳотларимиз, қўлга киритган улкан ютуқларимизнинг туб моҳияти ва аҳамиятини юртимиз ва жаҳон жамоатчилигига етказиш, содда қилиб айтганда, биз кеча ким эдигу бугун ким бўлганимизни англаш беҳад шукроналик билан ҳаёт кечиришга ундайди.

Бугун қонун ижодкорлиги, иқтисодиёт, фан, техника, таълим, спорт, маданият ва маънавият соҳасида эришаётган муваффақиятларимиздан кўриниб турибдики, барча йўналишдаги ислоҳотларимиз ортга қайтмайдиган жараёнга айланиб улгурди.

Инсон ҳуқуқларини ва қонун устуворлигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш давлатимиз сиёсатининг асосий йўналишларидан бирига айланди. Айниқса, суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилган ислоҳотлар, ўзгаришлар ва янгиланишлар инсон манфаатлари, унинг келажаги ва турмуш тарзида алоҳида аҳамият касб этганлигини таъкидлаш зарур.

Мустақиллик йилларида суд-ҳуқуқ тизимини янада такомиллаштириш, мустақил суд ҳокимиятини барпо этиш йўлида салмоқли ишлар амалга оширилди. Хусусан, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини, унинг эркинлигини адолатли ҳимоя қилиш мақсадида судлар жиноий, фуқаролик ва хўжалик ишлари бўйича ихтисослаштирилди. Малакали суд кадрларини танлаш механизми яратилди. Судьяларни танлаш бўйича махсус орган — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги судьяларни танлаш ва лавозимларга тавсия этиш бўйича олий Малака комиссияси ташкил этилди.

Суд-ҳуқуқ ислоҳотлари жараёнида одил судлов тизимида апелляция институтининг жорий этилиши ҳам фуқароларимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя этишга қаратилди. Судларда апелляция инстанцияси фуқароларнинг биринчи инстанция судларининг қарорларига нисбатан шикоятлари асосида ишни янгитдан кўриб чиқиш учун юбормасдан, уни ўзи тўла ҳажмда кўриб чиқиш, судлар томонидан йўл қўйилган хато ва камчиликларни ўз вақтида тузатиш, судлар фаолиятида сансалорликка йўл қўймасликнинг муҳим кафолатига айланди.

2001 йил 29 августда "Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Қонуннинг қабул қилиниши суд-ҳуқуқ соҳасини ислоҳ қилишнинг муҳим босқичларидан бири бўлди.

Иқтисодий жиноятлар оқибатида етказилган мулкий зарарлар ўрни қопланган тақдирда, ушбу турдаги жиноятлар учун озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларнинг қўлланилиши белгиланди.

Суд-ҳуқуқ тизимида ярашув институтининг жорий этилиши бизда инсонпарварлик тамойилларининг устувор эканлигидан, меҳр-оқибат ва кечиримлилик тушунчалари миллий қадрият даражасида эътироф этилишидан далолатдир.

Шу мақсадлардан келиб чиққан ҳолда ҳозирда қонунчиликда 50 дан ортиқ жиноят таркиби бўйича ярашув институти жорий қилиниб, мол-мулкни мусодара қилиш жиноий жазо сифатида бекор қилинди.

Оғир ва ўта оғир тоифадаги жиноятларнинг қарийб 75 фоизи ижтимоий хавфи катта бўлмаган ва унча оғир бўлмаган жиноятлар тоифасига ўтказилди.

Озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган муқобил жазо турлари жорий этилди. 26 та жиноят бўйича озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлган жазо тури чиқариб ташланди.

2008 йилдан бошлаб ўлим жазоси бекор қилинди ва қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқи прокурорлардан судларга ўтказилди.

Дастлабки тергов ва қамоқда сақлаш муддатлари қисқартирилди, судларда ишларни кўриб чиқишнинг аниқ муддатлари белгиланди.

Бағрикенглик ва инсонпарварлик тамойили асосида ўлим жазоси ўрнига умрбод ёки узоқ муддатли озодликдан маҳрум этиш жазолари белгиланди. Умрбод озодликдан маҳрум қилиш сўнгги жазо чораси бўлиб, унга асосан икки турдаги жиноят, яъни жавобгарликни оғирлаштирувчи ҳолатларда қасддан одам ўлдириш ва терроризм учун қўлланилади.

Мазкур жазолар ҳам мамлакатимизда аёлларга, жиноятни содир этган вақтда 18 ёшга тўлмаган, шунингдек 60 ёшдан ошган эркакларга нисбатан қўлланилмайди.

Фуқаролик жамиятининг асосий институтларидан бири бўлган адвокатура институти ислоҳ қилиниб, судларда низоларни адолатли ҳал қилишнинг ва ҳақиқатни қарор топтиришнинг энг мақбул усули бўлган — тарафларнинг тортишуви суд ишларини юритишнинг асосий тамойилига айланди.

Алоҳида таъкидлаш лозимки, адвокат сўровига жавоб тақдим этмаслик, адвокатнинг касбий фаолиятига тўсқинлик қилиш ёки таъсир ўтказганлик учун маъмурий жавобгарлик илк бор белгиланди.

Қонунчиликка "Миранда қоидаси" киритилди. Шахс суриштирув, тергов органларига чақирилган вақтдан бошлаб, шу билан бирга, гувоҳнинг ҳам адвокат олиш ҳуқуқи қонунан мустаҳкамланди.

Жиноий қонунчилик ва ҳуқуқни қўллаш амалиётидаги инсонпарварлик ғоялари мамлакатимизда ижтимоий-сиёсий ҳамда криминоген вазиятларнинг барқарорлигига ижобий таъсир кўрсатди.

Бундан ташқари, дастлабки тергов жараёнида лавозимдан четлаштириш ва шахсни тиббий муассасага жойлаштириш тарзидаги процессуал мажбурлов чораларини қўллаш прокуратура ваколатидан чиқарилиб, судларга ўтказилди.

Ушбу ваколатларнинг прокуратура органларидан судга ўтказилиши суриштирув ва дастлабки тергов жараёнида инсон ҳуқуқларининг суд орқали ҳимоясини янада кучайтиришга имкон берди.

Жиноят қонунчилигига киритилган ўзгартишларга кўра айбдорни жавобгарликка тортишни сўраб фақат жабрланувчининг аризасига асосан қўзғатилиши мумкин бўлган жиноят ишлари тури 11 тага етди.

Суд-ҳуқуқ ислоҳотларининг муҳим босқичидан бири бўлган Жиноят-процессуал кодексининг 237-моддасида назарда тутилган эҳтиёт чораларининг доираси кенгайтирилиб, унинг уй қамоғи тури ҳам жорий этилди.

Таъкидлаш жоизки, жиноят-процессуал қонунчилигида амалга киритилган эҳтиёт чорасининг мазкур тури мамлакатимизда Юртбошимиз бошчилигида амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ тизимини либераллаштириш борасидаги ислоҳотларнинг мантиқий давомидир.

2015 йил 11 августда матбуотда эълон қилинган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан миллий қонунчилигимизга "озодликни чеклаш" тарзидаги янги жазо тури киритилганлиги, шунингдек Жиноят, Жиноят-процессуал ва Жиноят ижроия кодексларига киритилган ўзгартишлар инсон манфаатларига хизмат қилувчи суд-ҳуқуқ ислоҳотларининг навбатдаги янги қадами бўлди.

Ҳуқуқни қўллаш амалиёти таҳлили жамиятдан батамом ажратмаган ҳолда ахлоқини тузатиш мумкин бўлган шахсларга (ёшлар, аёллар, қариялар, ижобий тавсифланган шахслар ва ҳоказо) нисбатан озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлган жазоларни тайинлашда мазкур тоифадаги шахсларнинг моддий ва оилавий аҳволи, ёши, соғлиғи ҳолатига кўра уларга нисбатан "озодликни чеклаш" тарзидаги жазони қўллаш мақсадга мувофиқлигини кўрсатди. Мазкур қонунга кўра, озодликни чеклаш тарзидаги жиноий жазо суд томонидан маҳкумга нисбатан яшаш жойини у ёки бу сабаб билан тарк этишни бутунлай тақиқлашдан ёки сутканинг муайян вақтида яшаш жойидан чиқишни чеклашдан иборат.

Мазкур жазо тури олти ойдан беш йилгача муддатга, вояга етмаган маҳкумларга нисбатан эса, асосий жазо чораси сифатида олти ойдан икки йилгача муддатга тайинланади ҳамда суд томонидан белгиланадиган органлар назорати остида ўталади.

Озодликни чеклаш муқобил жазо чораси сифатида Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси Махсус қисмининг кўпчилик моддалари санкциясига киритилди.

Истиқлолнинг ўтган йиллари давомида жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши жараёнида жиноятга жазонинг муқаррарлиги ҳамда жазонинг адолатлилиги тушунчаси халқ онгига сингдириб борилди.

Шу боис бугунги кунда одамларнинг ҳуқуқий онги, дунёқараши, ҳуқуқий маънавияти юксалиб, қонунларга нисбатан ҳурмат ҳисси шаклланиб бормоқда.

Бугун ҳар бир фуқаро суд, прокуратура ва бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга жазоловчи орган сифатида эмас, балки ўзининг бузилган ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган орган сифатида қарамоқда.

Юртбошимиз таъкидлаганларидек, барча ислоҳотлар каби суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислоҳотлар ҳам ислоҳот учун эмас, балки инсонлар манфаати учун хизмат қилишга йўналтирилган.

Мамлакатимиз ҳаётининг барча жабҳаларида улкан ислоҳотлар амалга оширилиши баробарида Юртбошимиз томонидан прокуратура органлари зиммасига фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоялаш ҳамда ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган очиқ демократик давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлида муҳим ва масъулиятли вазифалар юклатилмоқда.

Президентимизнинг 2014 йил 24 июлдаги "Қонунчилик ижросини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони фикримизга яққол далилдир. Ушбу Фармон билан Бош прокуратурада қонунчилик ижроси устидан назорат Бош бошқармаси ва унинг жойлардаги қуйи бўлимлари ташкил этилди.

Бош бошқарманинг асосий вазифалари этиб, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат органлари, маҳаллий ижро ҳокимияти органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар томонидан қонун ҳужжатларининг ижроси ҳамда улар томонидан қабул қилинаётган ҳуқуқий ҳужжатларининг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунларига мувофиқлиги устидан назоратни амалга ошириш белгиланди.

Шунингдек, фуқароларнинг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва бошқа ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш соҳасидаги қонун ҳужжатлари талабларига қатъий риоя этилиши устидан самарали назоратни таъминлаш ҳам Бош бошқарманинг асосий вазифаси этиб кўрсатилди.

Шуни ҳам алоҳида таъкидлаб ўтиш лозимки, тарих учун қисқа даврда республикамиз иқтисодиётида туб ўзгаришлар амалга оширилиб, автомобилсозлик, нефт ва газ кимёси, нефт-газ машинасозлиги, замонавий қурилиш материаллари саноати, темир йўл машинасозлиги, маиший электроника, фармацевтика, юқори технологияларга асосланган озиқ-овқат ҳамда тўқимачилик саноати каби соҳа ва тармоқлар жадал ривожланди.

Юртда меҳнатга, шу билан бирга мулкка муносабат ўзгарганлиги, мулкдор ҳуқуқи асосида иқтисодиётимизда тобора мустаҳкам ўрин эгаллаётган хусусий секторнинг ривожланиши ва такомиллашиши натижасида мазкур сектор мамлакат иқтисодиётининг ҳал этувчи кучига айланди.

Айниқса, мустақилликнинг дастлабки йиллариданоқ тараққиётнинг "ўзбек модели" асосида бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтилиши, Конституция ва қонунларимизда хусусий мулк ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлаб қўйилиши, қолаверса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг фаолиятини эркинлаштиришга қаратилган чора-тадбирлар натижасида мамлакатимизда мулкдорлар қатлами шаклланди, ялпи ички маҳсулотни шакллантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш, бюджетга тушумларни кўпайтиришда улуш соҳанинг роли тобора ортиб бормоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони хусусий тадбиркорликнинг иқтисодиётдаги роли ва ўрнини тубдан ошириш, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш йўлидаги мавжуд тўсиқ ва чекловларни тугатиш, хусусий мулкнинг ялпи ички маҳсулотда, жумладан, хорижий сармояси иштирокидаги улушини изчил ошириш учун янада қулай иқтисодий, ҳуқуқий шароит ва рағбатлар яратиш билан бир қаторда, соҳа тараққиётида янги босқични бошлаб берганлиги билан жуда ҳам аҳамиятлидир.

/Давоми 5-бетда/

Туманда аквапарк фойдаланишга топширилди

Юртимизда ёш авлоднинг замонавий билим ва касб-ҳунар сирларини пухта эгаллаши, ҳаётда ўзининг муносиб ўрнини топиши учун зарур шароит ва имкониятлар яратиш Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан биридир.

Ботир ЮСУПОВ,
Самарқанд туман прокурори

Зеро, ҳар қандай давлат ва халқнинг эртанги кунини ёш авлод белгилайди ва бу кўп жиҳатдан уларнинг қандай таълим ва тарбия олишига боғлиқ. Шу маънода фарзандларимизнинг таълим-тарбияси, касб-ҳунар ўрганиши, баркамол бўлиб етишиши борасида кўплаб тизимли ислоҳотлар олиб борилди ва янгидан-янги имкониятлар яратилди.

Бугунги кунда Самарқанд туманида вояга етмаганлар сони 80 минг нафардан ошиқни ташкил қилади. Уларни юртимизга муносиб фарзандлар этиб тарбиялашда нафақат таълим соҳасига жалб этиш, балки соғлиғига эътибор қаратиш, бўш вақтини унумли ўтказиш, айниқса, ёзги таътилни мароқли ўтказиш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Шу мақсадда туман ҳокимлиги ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ва прокуратура билан ҳамкорликда кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Мавсум бошланишидан олдин болаларнинг мароқли дам олишини ташкил этиш учун соғломлаштириш оромгоҳларида қизғин тайёргарлик кўрилди. Бунинг учун туманнинг сўлим табиат бағрида жойлашган "Алпомиш", "Ситора", "Соғлом авлод", "Учқун" оромгоҳларида мутасадди ташкилотлар кўмагида шарт-шароитлар яратилди.

Тадбиркор Сирожиддин Дўлтаев "Янгиариқ" маҳалласи ҳудудида истироҳат боғи кўринишидаги чўмилиш ҳавзасини қуриш учун ҳужжатларни расмийлаштиришда прокуратурадан ёрдам сўраган эди. Туман прокуратураси томонидан тадбиркорнинг ташаббуси қўллаб-қувватланди. Натижада туман ҳокимининг қарори билан аквапарк қуриш учун 4,5 гектар ер майдони ажратилди. Ҳозирда мазкур объектнинг қурилиш ишлари якунланиб, ўнта бассейн ва болалар атракционлари фойдаланишга топширилди. Энг муҳими, бу масканда қирқдан ортиқ коллеж битирувчилари иш билан таъминланди.

Болаларнинг ҳуқуқий ҳимояси, ижтимоий муҳофазаси, таълим-тарбияси ва бўш вақтини мазмунли ўтказиш мақсадида қилинаётган ишлар ижобий самара бериб туманда вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар ўтган йилнинг шу даврига нисбатан камайишига эришилди.

Қадр-қимматини билган ҳар қандай миллат ўз болаларининг тақдирига ҳам бефарқ бўлмайди, уларнинг камолоти йўлида бор куч ва имкониятларини сафарбар этади. Фарзандларининг орзу-истакларини амалга ошириш, фаровон яшаши учун барча шарт-шароитларни яратади. Бу каби шароитдан мамнун ёшларда келажакка ишонч, она-Ватанга муҳаббат уйғонади.

Мамлакатимиз мустақиллигининг 24 йиллиги байрами муносабати билан 22 август куни юқори тезликда ҳаракатланувчи "Afrosiyob" электропоезди Тошкент — Қарши йўналишидаги илк қатновини амалга оширди.

«Afrosiyob» энди Қаршигача боради

Бундан тўрт йил аввал мамлакатимиз пойтахти билан Самарқанд шаҳри ўртасида Испаниянинг "PATENTES TALGO S.L." компаниясида ишлаб чиқарилган, юқори тезликда ҳаракатланувчи "Afrosiyob" электропоезди қатновининг йўлга қўйилгани йўловчиларга жуда катта қулайлик яратган эди.

Икки локомотив, саккиз йўловчи вагони ва вагон-ресторандан иборат ушбу замонавий поезд ўтган даврда халқимиз ва юртимиз меҳмонларининг энг қулай ҳамда ишончли транспорт воситасига айланди. Маълумотларга кўра, ушбу қатнов йўлга қўйилгандан буён мазкур поездда 600 мингдан зиёд йўловчи манзилига етказилган. "Afrosiyob" электропоездининг Тошкент-Самарқанд-Қарши йўналишида доимий ҳаракатланишини таъминлаш мақсадида "Ўзбекистон темир йўллари" акциядорлик жамияти мутахассислари томонидан улкан қурилиш ва бунёдкорлик ишлари амалга оширилди.

Давлатимиз раҳбарининг 2010 йил 21 декабрдаги "2011-2015 йилларда инфратузилмани, транспорт ва коммуникация қурилишини ривожлантиришни жадаллаштириш тўғрисида"ги ҳамда 2012 йил 5 январдаги "Мароқанд-Қарши темир йўл участкасини электрлаштириш" лойиҳасини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорларига асосан 140,8 километрлик Мароқанд-Қарши участкаси тўлиқ электрлаштирилди. 11 та станцияда 9 километр пўлат излар реабилитация қилинди, 2100 куб/метрдан ортиқ тупроқ ишлари бажарилди.

Поездларнинг ишончли ҳаракатланиши, алоқа тизимларининг нуқсонсиз ишлашини таъминлаш мақсадида замонавий автоматлаштирилган диспетчерлик бошқаруви, электр энергия сарфини автоматик ҳисоб-китоб қилиш тизими йўлга қўйилди. Участканинг барча кесишмалари радиоалоқа ва телефон алоқаси билан жиҳозланди, йўлларнинг икки томонига темир панжаралар ўрнатилди.

Шу кунгача йўловчи поездлари Тошкентдан Қаршигача бўлган 511 километр масофага қарийб олти соатда етиб борган бўлса, "Afrosiyob" электропоезди ушбу йўлни уч соатда босиб ўтади.

Хориж тажрибаси ва халқаро ҳамкорлик

Мамлакатимизда замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жамият ва давлат бошқаруви фаолиятининг барча соҳаларига кенг жорий этиш давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлигини таъминлашга хизмат қилади. Бу борадаги ислоҳотларни амалга оширишда хорижий мамлакатларнинг илғор тажрибасини ўрганиш долзарб аҳамият касб этади.

Марат ПАЛВАНОВ,
Бош прокуратуранинг
ОЎК бўлим бошлиғи

Жорий йилнинг июль ойида Бош прокуратура, Олий суд, Адлия вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги ва бошқа давлат органлари вакилларидан иборат Ўзбекистон делегацияси суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари фаолиятида ахборот-коммуникация технологияларини татбиқ этишда хориж тажрибасини ўрганиш мақсадида Европа Иттифоқи мамлакатларига танишув сафарида иштирок этишди.

Мазкур тадбир Европа Иттифоқининг "Ўзбекистонда суд-ҳуқуқ ислоҳотларига кўмаклашиш" лойиҳаси томонидан ташкил этилди.

Делегация вакилларига Европа судида жорий этилган замонавий ахборот-коммуникация технологияларининг қўлланиш механизмлари, Европа Иттифоқи мамлакатлари қонунчилиги базасини ўзида мужассам этган "EUR-Lex" интернет портали ҳақида ахборот берилди.

Қайд этиш лозимки, мазкур порталда Европа суди қарорлари мунтазам равишда эълон қилиб борилиши билан бир қаторда, электрон кутубхона, электрон ҳужжат алмашинуви ва судда кўрилган ишлар юзасидан ахборот олиш хизматлари ўз ифодасини топган.

Ахборот-коммуникация технологиялари ташриф доирасида ўрганилган Европа Иттифоқи мамлакатлари суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари фаолиятининг энг долзарб йўналишларида жорий этилган.

Сафар доирасида Европа мамлакатлари вакилларига Ўзбекистон суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари фаолиятида ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишнинг самараси ва истиқболлари ҳақида маълумот берилди.

Мамлакатимизда қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасининг (Lex.uz) жорий этилгани, унинг барча учун бепул ва очиқлиги, бугунги кунда мазкур база фойдаланувчилари 3 миллионга етганлиги Европа мамлакатлари вакилларида қизиқиш уйғотди. Шунингдек, фуқаролик ишлари бўйича судларда суд ишларини электрон тарзда олиб бориш "E-SUD" тизимининг жорий этилганлиги, хўжалик судларида ишлар видео алоқа орқали кўрилиши, ягона интерактив давлат хизматлари портали ҳақидаги маълумотлар билан танишган хорижлик экспертлар мамлакатимизда давлат, суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари фаолиятида замонавий ахборот технологияларини жорий этишдаги ёндашувнинг тизимлилиги ва самарадорлигига алоҳида урғу бериб, келгусида ўз фаолиятларида мазкур тажрибадан фойдаланиш фикрларини билдиришди. Европа Иттифоқи мамлакатларига уюштирилган сафар ҳар икки томон вакиллари учун самарали ўтганлиги қайд этилди.

Мустақиллик неъматлари – инсон манфаатлари йўлида

/Давоми. Бошланиши 4-бетда/

Айниқса, 2015 йил 21 август куни матбуотда эълон қилинган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун тадбиркорлик ва кичик бизнес соҳаси, хусусий сектор вакилларининг эркин фаолият юритиши билан бир қаторда мамлакатнинг экспорт салоҳияти юксалишида ҳам қулай имкониятлар эшигини очиб берди.

Қонунга кўра, агар шахс Жиноят кодексининг тегишли моддасида назарда тутилган солиқлар ёки бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бўйин товлаш жиноятини илк маротаба содир этиб, жиноят аниқланган кундан 30 кун давомида давлатга етказилган зарарни тўлиқ қоплаган, пеня ва бошқа молиявий жарима турларини тўлаган бўлса, унга нисбатан жиноят иши қўзғатилмаслиги ва шахс жавобгарликдан озод этилишини назарда тутувчи тартиб жорий этилди.

Шунингдек, Жиноят кодексига хўжалик юритувчи субъектлар мансабдор шахсларига нисбатан улар томонидан сохта банкротлик ва банкротликни яшириш орқали етказилган моддий зарар тўлиқ қопланганда озодликдан маҳрум этиш шаклидаги жазо қўлланилмаслигини назарда тутувчи қўшимчалар киритилди.

Шуни қайд этиш керакки, Президентимиз маърузаларида кўп бора таъкидланганидек, бозор муносабатларини қарор топтириш учун биргина давлат томонидан тадбиркорларга ҳуқуқий кафолатлар берилишининг ўзи етарли эмас.

Бугунги кунда асосий вазифа тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва кафолатлардан тўлақонли фойдаланиши учун шароит яратиш, бу йўлдаги тўсиқларни бартараф этиш, тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилаётганларга нисбатан қонунда белгиланган чораларни кўриш ва қонун устуворлигини таъминлаш орқали соҳада қонунбузилиши ҳолатларининг олдини олишдан иборатдир.

Хусусий тадбиркорлик мамлакатнинг иқтисодий ривожланишини таъминлайдиган асосий омил саналади. Шуни ҳисобга олиб, мулкни ҳимоялаш ва хусусий тадбиркорлик кафолатларини кучайтириш, тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилган айбдор шахслар, жумладан, мансабдор шахсларнинг жавобгарлигини ошириш мақсадида Жиноят кодексига "Тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, қонунга хилоф равишда аралашиш билан боғлиқ жиноятлар ҳамда хўжалик юритувчи субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига тажовуз қиладиган бошқа жиноятлар" деб номланувчи янги боб киритилди.

Унга мувофиқ, хусусий мулк ҳуқуқини бузиш, назорат органлари ходимларининг хўжалик субъектларининг молиявий-хўжалик фаолиятини текшириш ва тафтиш қилиш тартибини бузиш, тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш, тадбиркорлик субъектларини ҳомийликка ва бошқа тадбирларга мажбурий жалб этиш, имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш ёки уларни қўллашга тўсқинлик қилиш жавобгарликни келтириб чиқаради.

Бу тартиб-таомиллар тадбиркорлик субъектларида текшириш олиб бориш жараёнларини янада тартибга солиш, шунингдек, давлат, ҳуқуқ-тартибот ва назорат органлари мансабдор шахсларининг тадбиркорлик субъектлари фаолиятига ноқонуний аралашганлик, хусусий мулк ҳуқуқини бузганлик учун жавобгарликни жиноий жавобгарлик даражасигача кучайтириш, шунингдек, соҳадаги маъмурий ва жиноят қонунчилигини янада либераллаштиришга хизмат қилади.

Бу борада жамиятимизни эркинлаштириш, бизнес юритиш учун ҳуқуқий ва қонунчилик базаси ҳамда зарур шароитларнинг мунтазам равишда такомиллаштириб борилгани иқтисодиётимизни изчил ва барқарор ривожлантиришда, аҳолимизнинг ҳаёт даражасини юксалтиришда катта ўрин тутганини қайд этиш лозим.

Мухтасар қилиб айтганда, мустақиллик берган бебаҳо неъматлар қадр-қимматини теран идрок этиб, кенг кўламли ислоҳотларимиз, қўлга киритилган улкан ютуқларимизнинг туб моҳиятини англаб яшаш, келажакда ташаббускорлик ва шижоатни қўлдан бой бермасдан, бунёдкорлик ва яратувчанлик руҳи билан фаолият юритиш ҳар биримиз учун дастуриламал бўлмоғи лозим.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

3) **22-модданинг тўртинчи қисмидаги** «ўн кун муддат» деган сўзлар «уч кун муддат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1992 йил 9 декабрда қабул қилинган **«Гаров тўғрисида»**ги 736–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 1 майда қабул қилинган 614–I-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5–6, 96-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 4, 156-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) **19-модданинг тўртинчи қисми** «ўз белгилари ва муҳрларини» деган сўзлардан кейин «(муҳрлар мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **36-модданинг учинчи қисми** «муҳри босилган ҳолда» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

4-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 5 майда қабул қилинган **«Банкротлик тўғрисида»**ги 1054–XII-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 24 апрелда қабул қилинган 474–II-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2003 йил, № 5, 63-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 414-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 133-модда, № 9, 330-модда; 2010 йил, № 9, 337-модда; 2011 йил, № 10, 270-модда; 2012 йил, № 12, 334-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда, № 12, 343-модда) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) **92-модда биринчи қисмининг учинчи хатбошисидаги учинчи жумла** «муҳрлари ва штамплари» деган сўзлардан кейин «(муҳрлар ва штамплар мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **128-модда олтинчи қисмининг биринчи жумласи** «муҳр ва штамплари» деган сўзлардан кейин «(муҳрлар ва штамплар мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2012–XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5–6, 153-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда, № 9–10, 165-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 9–10, 149-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 314-модда, № 12, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 12, 656-модда; 2007 йил, № 4, 158, 166-моддалар, № 6, 248-модда, № 9, 416, 422-моддалар, № 12, 607-модда; 2008 йил, № 4, 187, 188, 189-моддалар, № 7, 352-модда, № 9, 485, 487, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 128-модда, № 9, 329, 334, 335, 337-моддалар, № 12, 470-модда; 2010 йил, № 5, 176, 179-моддалар, № 9, 341-модда, № 12, 471, 477-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда, № 9/1, 242-модда, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда, № 12, 343-модда; 2015 йил, № 6, 228-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **156-модда учинчи қисми диспозициясининг «г» бандидаги** «масъул» деган сўз чиқариб ташлансин;

2) **180-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликни чеклаш ва озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди»;

3) **181-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликни чеклаш ва озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди»;

4) **184-модда** қуйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Биринчи марта жиноят содир этган шахс, агар у солиқ текшируви материалларини кўриб чиқиш натижалари бўйича давлат солиқ хизмати органининг қарорини олган кундан эътиборан ўттиз кун ичида солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар, шу жумладан пенялар ва бошқа молиявий санкциялар тарзида давлатга етказилган зарарнинг ўрнини тўлиқ қопласа, жавобгарликдан озод қилинади»;

5) **184^{1}-модданинг тўртинчи қисми** чиқариб ташлансин;

6) **188-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«188-модда. Ноқонуний тадбиркорлик фаолияти

Тадбиркорлик фаолиятини давлат рўйхатидан ўтмасдан жуда кўп миқдордаги назорат қилинмайдиган даромад олган ҳолда амалга ошириш, —

уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади»;

7) **189-модданинг биринчи** ва **иккинчи қисмлари** чиқариб ташлансин;

8) қуйидаги мазмундаги **XIII^{1} боб** билан тўлдирилсин:

«XIII^{1} боб. Тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, қонунга хилоф равишда аралашиш билан боғлиқ жиноятлар ҳамда хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига тажовуз қиладиган бошқа жиноятлар

192^{1}-модда. Хусусий мулк ҳуқуқини бузиш

Назорат қилувчи, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ҳамда бошқа давлат органининг ва давлат ташкилотининг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан хусусий мулкдорларнинг ҳуқуқларини бузиш йўли билан уларга зарар етказиш, яъни мулк ҳуқуқини қонунга хилоф равишда чеклаш ва (ёки) ундан маҳрум этиш, хусусий мулкка тажовуз қилиш, номақбуллиги олдиндан аён бўлган шартларни мулкдорга мажбуран қабул қилдириш, шу жумладан мол-мулкни ёки мулкий ҳуқуқларни топширишни асоссиз равишда талаб қилиш, шунингдек мулкдорнинг мулкини олиб қўйиш ёхуд уни ўз мол-мулкига бўлган ҳуқуқидан воз кечишга мажбурлаш, талон-торож аломатлари мавжуд бўлмаган тақдирда, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг беш юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192^{2}-модда. Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текшириш ва молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилиш тартибини бузиш

Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текширишнинг ва молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилишнинг белгиланган тартибини бузиш, худди шунингдек тадбиркорлик субъектлари фаолиятини қонунга хилоф равишда текшириш ташаббуси билан чиқиш ва (ёки) ўтказиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг беш юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192^{3}-модда. Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш

Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг беш юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192^{4}-модда. Тадбиркорлик субъектларини ҳомийликка ва бошқа тадбирларга мажбурий жалб этиш

Назорат қилувчи, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ҳамда бошқа давлат органининг ва давлат ташкилотининг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан тадбиркорлик субъектларини пул маблағларини ҳамда бошқа моддий қимматликларни ажратиш билан боғлиқ ҳомийликка ва бошқа тадбирларга мажбурий жалб этиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликни чеклаш ва озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди.

192^{5}-модда. Лицензиялаш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини ва рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга бошқа ҳужжатларни беришнинг белгиланган тартиби ҳамда муддатларини бузиш, шу жумладан лицензияларнинг ва рухсат бериш тартиб-таомилларининг янги турларини қонунга хилоф равишда жорий этиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг икки юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192^{6}-модда. Имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш, қўлламаслик ёки қўллашга тўсқинлик қилиш

Тадбиркорлик субъектларига берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш, қўлламаслик ёки қўллашга тўсқинлик қилиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан икки юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг икки юз бараваридан беш юз бараваригача миқдорда жарима ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиб, бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192^{7}-модда. Хўжалик юритувчи субъектларга ва бошқа ташкилотларга пул маблағлари беришни асоссиз равишда кечиктириш

Хўжалик юритувчи субъектларга ва бошқа ташкилотларга иш ҳақи, нафақалар, стипендиялар ва уларга тенглаштирилган ўзга тўловларни тўлаш учун пул маблағлари беришни банкнинг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан асоссиз равишда кечиктириш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, — ▷

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд бир йилгача озодликни чеклаш ёки бир йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

192[8]-модда. Тадбиркорлик субъектларининг ҳисобварақларида пул маблағлари мавжудлиги тўғрисидаги ахборотни қонунга хилоф равишда талаб қилиб олиш

Қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳолларда тадбиркорлик субъектларининг ҳисобварақларида пул маблағлари мавжудлиги тўғрисидаги ахборотни талаб қилиб олиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

192[9]-модда. Тижоратда пора эвазига оғдириб олиш

Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг мансабдор шахсига мазкур мансабдор шахснинг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилдан икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Нодавлат тижорат ташкилоти ёки бошқа нодавлат ташкилоти мансабдор шахсининг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилдан икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳаракатлар:

а) такроран;

б) кўп миқдорда;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳаракатлар:

а) такроран;

б) кўп миқдорда;

в) тамагирлик йўли билан;

г) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи ёки иккинчи қисмида назарда тутилган ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг уч юз бараваридан олти юз бараваригача миқдорда жарима ёки беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Башарти пора эвазига оғдириб олишни амалга оширган шахсга нисбатан моддий қимматликлар ёки мулкий манфаат сўраб товламачилик қилинган бўлса ва ушбу шахс жиноий ҳаракатлар содир этилганидан кейин бу ҳақда ўттиз сутка ичида ўз ихтиёри билан арз қилса, чин кўнгилдан пушаймон бўлиб, жиноятни очишда фаол ёрдам берган бўлса, у жавобгарликдан озод этилади.

192[10]-модда. Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг хизматчисини пора эвазига оғдириб олиш

Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг хизматчисига мазкур хизматчининг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Нодавлат тижорат ташкилоти ёки бошқа нодавлат ташкилоти хизматчисининг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

192[11]-модда. Нодавлат тижорат ташкилотида ёки бошқа нодавлат ташкилотида мансабдор шахслар томонидан ўз ваколатларини суиистеъмол қилиш

Мансаб ваколатларини суиистеъмол қилиш, яъни нодавлат тижорат ташкилоти ёки бошқа нодавлат ташкилоти мансабдор шахсининг ўз мансаб ваколатларидан қасддан фойдаланиши фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг юз бараваридан бир юз эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача озодликни чеклаш ёхуд икки йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракат:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг бир юз эллик бараваридан уч юз бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Етказилган моддий зарарнинг ўрни қопланган тақдирда озодликни чеклаш ва озодликдан маҳрум қилиш тариқасидаги жазо қўлланилмайди»;

9) **205-модда**:

биринчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳокимиятни ёки мансаб ваколатини суиистеъмол қилиш, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсининг ўз мансаб ваколатларидан қасддан фойдаланиши фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса»;

иккинчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўша ҳаракат:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса»;

10) **206-модда**:

биринчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳокимият ёки мансаб ваколати доирасидан четга чиқиш, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсининг ўзига қонун билан берилган ваколатлар доирасидан четга чиқадиган ҳаракатларни қасддан содир этиши, фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса»;

иккинчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ўша ҳаракат:

а) жуда кўп миқдорда зарар етказган ҳолда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса»;

11) **206[1]-модда** чиқариб ташлансин;

12) **207-модда биринчи қисмининг диспозицияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мансабга совуққонлик билан қараш, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсининг ўз вазифаларига лоқайдлик ёки виждонсизларча муносабатда бўлиши оқибатида уларни бажармаслиги ёки лозим даражада бажармаслиги фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса»;

13) **208-модданинг диспозицияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ҳокимият ҳаракатсизлиги, яъни давлат органи мансабдор шахсининг ўз хизмат вазифаси юзасидан бажариши лозим ёки мумкин бўлган ҳаракатларни қасддан бажармаслиги фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига кўп миқдорда зарар ёхуд жиддий зиён етказилишига сабаб бўлса, худди шунингдек бундай ҳаракатсизлик жиноятга йўл қўйган ҳолда содир этилган бўлса»;

14) **209-модда биринчи қисмининг диспозицияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мансаб сохтакорлиги, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсининг ғаразгўйлик ёки бошқа манфаатларни кўзлаб расмий ҳужжатларга била туриб сохта маълумотлар ва ёзувлар киритиши, ҳужжатларни қалбакилаштириши ёки била туриб сохта ҳужжатлар тузиши ва тақдим этиши фуқароларнинг ҳуқуқларига ёки қонун билан қўриқланадиган манфаатларига ёхуд давлат ёки жамоат манфаатларига жиддий зарар етказилишига сабаб бўлса»;

15) **210-модда**:

биринчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пора олиш, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни пора бераётган шахснинг манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига шахсан ўзи ёки воситачи орқали қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёхуд мулкий манфаатдор бўлиши»;

учинчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пора олиш:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса»;

16) **211-модда**:

биринчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пора бериш, яъни давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи мансабдор шахсига мазкур мансабдор шахснинг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни пора берган шахснинг манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб бевосита ёки воситачи орқали моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш»;

учинчи қисмининг диспозицияси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пора бериш:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса»;

17) **212-модда учинчи қисмининг диспозицияси** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Пора олиш-беришда воситачилик қилиш:

а) ҳақ эвазига;

б) жуда кўп миқдорда пора олиш ёки бериш вақтида;

в) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса»;

18) **213-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«213-модда. Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчисини пора эвазига оғдириб олиш

Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчисига мазкур хизматчининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар анча миқдорда содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) такроран, хавфли рецидивист ёки илгари ушбу Кодекснинг 210—212-моддаларида назарда тутилган жиноятларни содир этган шахс томонидан;

б) кўп миқдорда;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб содир этилган бўлса, —

уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Башарти моддий қимматликлар берган ёки мулкий манфаатдор этган шахсга нисбатан моддий қимматликлар ёки мулкий манфаат сўраб товламачилик қилинган бўлса ва ушбу шахс жиноий ҳаракатлар содир этилганидан кейин бу ҳақда ўттиз сутка ичида ўз ихтиёри билан арз қилса, чин кўнгилдан пушаймон бўлиб, жиноятни очишда фаол ёрдам берган бўлса, у жавобгарликдан озод этилади»;

19) **214-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«214-модда. Давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи хизматчисининг қонунга хилоф равишда моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши

Давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи хизматчисининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда бажариши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши, шундай ҳаракатлар учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд олти ойгача қамоқ билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) анча миқдорда;

б) тамагирлик йўли билан содир этилган бўлса, —

энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима ёки икки йилдан уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд бир йилдан уч йилгача озодликни чеклаш ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) такроран, хавфли рецидивист ёки илгари ушбу Кодекснинг 210—212-моддаларида назарда тутилган жиноятларни содир этган шахс томонидан;

б) кўп миқдорда;

в) бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб;

г) тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш муносабати билан шахсга нисбатан тамагирлик йўли билан содир этилган бўлса, —

уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўша ҳаракатлар:

а) жуда кўп миқдорда;

б) уюшган гуруҳ манфаатларини кўзлаб содир этилган бўлса, —

беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади»;

20) **саккизинчи бўлим**:

«Мансабдор шахс» атамасининг ҳуқуқий маъноси қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«**Мансабдор шахс** — доимий, вақтинча ёки махсус ваколат бўйича тайинланадиган ёки сайланадиган, ҳокимият вакили вазифаларини бажарадиган ёхуд давлат органларида, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида, мулк шаклидан қатъи назар, корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда ташкилий-бошқарув, маъмурий-хўжалик вазифаларини амалга оширадиган ва юридик аҳамиятга эга ҳаракатларни содир этишга ваколат берилган шахс, худди шунингдек халқаро ташкилотда ёхуд чет давлатнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи, маъмурий ёки суд органида мазкур вазифаларни амалга оширувчи шахс»;

«Масъул мансабдор шахс» деган **атама** чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **атамалар** билан тўлдирилсин:

«**Давлат иштирокидаги ташкилот** —

1) устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган тижорат ташкилоти;

2) тўлиқ ёки қисман давлат органи ёки давлат ташкилоти томонидан ташкил этилган ёки таъсис этилган нотижорат ташкилоти.

Хизматчи — давлат органида, тижорат, нотижорат ташкилотида меҳнат шартномаси ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома асосида меҳнат фаолиятини амалга оширувчи, мансабдор шахс аломатларига эга бўлмаган шахс».

6-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2013—XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 2, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 12, 269-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5—6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5—6, 153-модда, № 7—8, 217-модда; 2001 йил, № 1—2, 11, 23-моддалар, № 9—10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1—2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 418-модда; 2006 йил, № 6, 261-модда; 2007 йил, № 4, 166-модда, № 6, 248, 249-моддалар, № 9, 422-модда, № 12, 594, 595, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 177, 187-моддалар, № 9, 482, 484, 487-моддалар, № 12, 636, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 136-модда, № 9, 335-модда, № 12, 469, 470-моддалар; 2010 йил, № 6, 231-модда, № 9, 334, 336, 337, 342-моддалар, № 12, 477-модда; 2011 йил, № 4, 103, 104-моддалар, № 9, 252-модда, № 12/2, 363-модда; 2012 йил, № 1, 3-модда, № 9/2, 244-модда, № 12, 336-модда; 2014 йил, № 9, 244-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

1) **290-модданинг бешинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Мол-мулкни хатлаш суриштирувчининг ёки терговчининг қарори бўйича прокурор розилиги билан ёхуд бу тергов ҳаракатини бажаришни тергов органига топширишга ҳақли бўлган суднинг ажрими бўйича амалга оширилади. Кечиктириб бўлмайдиган ҳолларда мол-мулкни хатлаш прокурорнинг розилигисиз ҳам амалга оширилиши мумкин, лекин кейинчалик йигирма тўрт соат ичида прокурор қарор ва баённома нусхаси илова қилинган ҳолда хабардор қилинади. Кечиктириб бўлмайдиган ҳолатлар суриштирувчининг ёки терговчининг прокурорга юборилган хабарномасида асослантирилиши лозим»;

2) **333-модданинг биринчи қисмидаги** «3—7» рақамлари «3—8» рақамлари билан алмаштирилсин;

3) **345-модданинг иккинчи қисми** «184^{1}» рақамидан кейин «192^{1}—192^{11}» рақамлари билан тўлдирилсин.

7-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015—XII-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда, № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5—6, 69-модда, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 4—5, 126-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда, № 5—6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5—6, 153-модда, № 7—8, 217-модда; 2001 йил, № 1—2, 23-модда, № 9—10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда, № 9—10, 149-модда; 2004 йил, № 1—2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда, № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар, № 9, 416, 421-моддалар, № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар, № 9, 486, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 334, 335, 337-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 462, 468, 470, 472, 474-моддалар; 2010 йил, № 5, 175, 179-моддалар, № 6, 231-модда, № 9, 335, 339, 341-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 468, 473, 474-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда, № 4, 104, 105-моддалар, № 9, 247, 252-моддалар, № 12/2, 365-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда, № 9/1, 242-модда, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда, № 12, 341, 343-моддалар; 2015 йил, № 6, 228-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **15-модда**:

иккинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Доимий, вақтинча ёки махсус ваколат бўйича тайинланадиган ёки сайланадиган, ҳокимият вакили вазифаларини бажарадиган ёхуд давлат органларида, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларида, мулк шаклидан қатъи назар, корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда ташкилий-бошқарув, маъмурий-хўжалик вазифаларини амалга оширадиган ва юридик аҳамиятга эга ҳаракатларни содир этишга ваколат берилган шахс, худди шунингдек халқаро ташкилотда ёхуд чет давлатнинг қонун чиқарувчи, ижро этувчи, маъмурий ёки суд органида мазкур вазифаларни амалга оширувчи шахс мансабдор шахс деб эътироф этилади»;

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Давлатнинг бирон-бир ҳокимият органи номидан иш кўриб, муайян вазифаларни доимий ёки вақтинча амалга оширувчи ва ўз ваколатлари доирасида кўпчилик ёхуд барча фуқаро ёки мансабдор шахслар учун мажбурий бўлган ҳаракатларни содир этиш ёки фармойишлар бериш ҳуқуқига эга бўлган шахс ҳокимият вакили деб эътироф этилади»;

2) **25-модданинг тўртинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Фуқаро ва хизматчиларга солинадиган жариманинг энг кўп миқдори энг кам иш ҳақининг беш бараваридан, мансабдор шахсларга эса — ўн бараваридан ошмаслиги керак. Баъзи ҳуқуқбузарликлар учун фуқаро ва хизматчиларга — энг кам иш ҳақининг юз бараваригача ва мансабдор шахсларга — бир юз эллик бараваригача миқдорда жарима солиниши мумкин»;

3) **27-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Маъмурий ҳуқуқбузарликни содир этиш қуроли ёки бевосита шундай нарса бўлган ашёни мусодара қилиш бу ашёни ҳақ тўламасдан мажбурий тарзда давлат мулкига ўтказишдан иборат бўлиб, бу чора туман (шаҳар) судининг маъмурий ишлар бўйича судьяси томонидан қўлланилади. Агар Ўзбекистон Республикасининг қонунларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, ҳуқуқбузарнинг шахсий мулки бўлган ашёгина мусодара қилиниши мумкин»;

4) қуйидаги мазмундаги **61^{1}-модда** билан тўлдирилсин:

«61^{1}-модда. Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг хизматчисини пора эвазига оғдириб олиш

Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг хизматчисига мазкур хизматчининг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш, —

энг кам иш ҳақининг йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Нодавлат тижорат ташкилоти ёки бошқа нодавлат ташкилоти хизматчисининг ўз ваколатларидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши, —

энг кам иш ҳақининг йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Нодавлат тижорат ташкилотининг ёки бошқа нодавлат ташкилотининг хизматчиси деганда меҳнат шартномаси ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома асосида меҳнат фаолиятини амалга оширувчи, мансабдор шахс аломатларига эга бўлмаган шахс тушунилади»;

5) **164-модда**:

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини кўп миқдордаги қийматда бузиш, —

фуқароларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан эллик бараваригача, мансабдор шахсларга эса — қирқ бараваридан саксон бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

учинчи ва **тўртинчи қисмлари** тегишинча **тўртинчи** ва **бешинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

қуйидаги мазмундаги **олтинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Анча миқдор деганда энг кам иш ҳақининг юз бараваридан уч юз бараваригача бўлган доирадаги, кўп миқдор деганда эса, энг кам иш ҳақининг уч юз бараваридан беш юз бараваригача бўлган доирадаги миқдор тушунилади»;

6) **175^{2}-модданинг иккинчи қисми** чиқариб ташлансин;

7) **176-модда** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«176-модда. Ноқонуний тадбиркорлик фаолияти

Тадбиркорлик фаолиятини давлат рўйхатидан ўтмасдан амалга ошириш, —

ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг беш бараваридан етти бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликни анча миқдордаги назорат қилинмайдиган даромад олган ҳолда содир этиш, —

ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг етти бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликни кўп миқдордаги назорат қилинмайдиган даромад олган ҳолда содир этиш, —

ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб, энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан эллик бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Ҳуқуқбузарликни биринчи марта содир этган шахс ноқонуний тадбиркорлик фаолиятидан олинган даромад давлатга ихтиёрий равишда тўланган, шунингдек тадбиркорлик субъектини белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказиш амалга оширилган тақдирда ҳуқуқбузарлик ашёлари мусодара қилинмаган ҳолда жавобгарликдан озод қилинади»;

8) қуйидаги мазмундаги **193^{1}** ва **193^{2}-моддалар** билан тўлдирилсин:

«193^{1}-модда. Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчисини пора эвазига оғдириб олиш

Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчисига мазкур хизматчининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда содир этиши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкий манфаатдор этиш, —

энг кам иш ҳақининг ўттиз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Давлат иштирокидаги ташкилот деганда:

устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган тижорат ташкилоти;

тўлиқ ёки қисман давлат органи ёки давлат ташкилоти томонидан ташкил этилган ёки таъсис этилган нотижорат ташкилоти тушунилади.

Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг ёки фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчиси деганда меҳнат шартномаси ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома асосида меҳнат фаолиятини амалга оширувчи, мансабдор шахс аломатларига эга бўлмаган шахс тушунилади.

193^{2}-модда. Давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи хизматчисининг қонунга хилоф равишда моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши

Давлат органи, давлат иштирокидаги ташкилот ёки фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи хизматчисининг ўз хизмат мавқеидан фойдаланган ҳолда бажариши лозим ёки мумкин бўлган муайян ҳаракатни уни пора эвазига ўзига оғдириб олаётган шахс манфаатларини кўзлаб бажариши ёки бажармаслиги эвазига қонунга хилоф эканлигини била туриб, моддий қимматликлар олиши ёки мулкий манфаатдор бўлиши, —

энг кам иш ҳақининг ўттиз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Давлат иштирокидаги ташкилот деганда:

устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган тижорат ташкилоти;

тўлиқ ёки қисман давлат органи ёки давлат ташкилоти томонидан ташкил этилган ёки таъсис этилган нотижорат ташкилоти тушунилади.

Давлат органининг, давлат иштирокидаги ташкилотнинг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг хизматчиси деганда меҳнат шартномаси ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома асосида меҳнат фаолиятини амалга оширувчи, мансабдор шахс аломатларига эга бўлмаган шахс тушунилади»;

9) **241^{1}** ва **241^{2}-моддалар** чиқариб ташлансин;

10) **иккинчи бўлим** қуйидаги мазмундаги **XVI^{1} боб** билан тўлдирилсин:

«XVI^{1} боб. Тадбиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилганлик, қонунга хилоф равишда аралашганлик, ҳамда хўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига тажовуз қиладиган бошқа ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий жавобгарлик

241^{1}-модда. Хусусий мулк ҳуқуқини бузиш

Назорат қилувчи, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ҳамда бошқа давлат органининг ва давлат ташкилотининг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан хусусий мулкдорларнинг ҳуқуқларини бузиш йўли билан уларга зарар етказиш, яъни мулк ҳуқуқини қонунга хилоф равишда чеклаш ва (ёки) ундан маҳрум қилиш, хусусий мулкка тажовуз қилиш, номақбуллиги олдиндан аён бўлган шартларни мулкдорга мажбуран қабул қилдириш, шу жумладан мол-мулкни ёки мулкий ҳуқуқларни топширишни асоссиз равишда талаб

қилиш, шунингдек мулкдорнинг мулкини олиб қўйиш ёхуд уни ўз мол-мулкига бўлган ҳуқуқидан воз кечишга мажбурлаш, оз миқдордаги талон-торож аломатлари мавжуд бўлмаган тақдирда, —

энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан олтмиш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{2}-модда. Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текшириш ва молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилиш тартибини бузиш

Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текширишнинг ва молия-хўжалик фаолиятини тафтиш қилишнинг белгиланган тартибини бузиш, худди шунингдек тадбиркорлик субъектлари фаолиятини қонунга хилоф равишда текшириш ташаббуси билан чиқиш ва (ёки) ўтказиш, —

мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан олтмиш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{3}-модда. Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш

Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш, —

мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан олтмиш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{4}-модда. Тадбиркорлик субъектларини ҳомийликка ва бошқа тадбирларга мажбурий жалб этиш

Назорат қилувчи, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ҳамда бошқа давлат органининг ва давлат ташкилотининг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан тадбиркорлик субъектларини пул маблағлари ҳамда бошқа моддий қимматликларни ажратиш билан боғлиқ ҳомийликка ва бошқа тадбирларга мажбурий жалб этиш, —

энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{5}-модда. Лицензиялаш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини ва рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш

Лицензия ва рухсат этиш хусусиятига эга бошқа ҳужжатларни беришнинг белгиланган тартибини ҳамда муддатларини бузиш, шу жумладан лицензиялаштиришнинг ва рухсат бериш тартиб-таомилларининг янги турларини қонунга хилоф равишда жорий этиш, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{6}-модда. Имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш, қўлламаслик ёки қўллашга тўсқинлик қилиш

Тадбиркорлик субъектларига берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллашни ғайриқонуний равишда рад этиш, қўлламаслик ёки қўллашга тўсқинлик қилиш, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{7}-модда. Хўжалик юритувчи субъектларга ва бошқа ташкилотларга пул маблағлари беришни асоссиз равишда кечиктириш

Хўжалик юритувчи субъектларга ва бошқа ташкилотларга иш ҳақи, нафақалар, стипендиялар ва уларга тенглаштирилган ўзга тўловларни тўлаш учун пул маблағлари беришни банкнинг мансабдор шахси ёки хизматчиси томонидан асоссиз равишда кечиктириш, —

энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{8}-модда. Тадбиркорлик субъектларининг ҳисобварақларида пул маблағлари мавжудлиги тўғрисидаги ахборотни қонунга хилоф равишда талаб қилиб олиш

Қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳолларда тадбиркорлик субъектларининг ҳисобварақларида пул маблағлари мавжудлиги тўғрисидаги ахборотни талаб қилиб олиш, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан олтмиш бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{9}-модда. Давлат хизматлари кўрсатиш тартибини бузиш

Тадбиркорлик субъектларига давлат хизматлари кўрсатишнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартиби ва муддатларини бузиш, шу жумладан тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби ва муддатларини бузиш, худди шунингдек давлат хизмати кўрсатишни ғайриқонуний равишда рад этиш ёхуд уни кўрсатишдан бўйин товлаш, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{10}-модда. Тадбиркорлик субъектларидан қонун ҳужжатларини бузган ҳолда ҳужжатлар талаб қилиб олиш

Тадбиркорлик субъектларидан қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган статистика, молия, солиқ ҳисоботини ва бошқа ҳисоботни, шунингдек ўзга ҳужжатларни, шу жумладан банк ҳисобварағини очишда ортиқча ҳужжатларни талаб қилиб олиш, худди шунингдек қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳисоботни тақдим этишнинг белгиланган муддатлари ва тартибига зид равишда талаб қилиб олиш, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг ўн бараваридан йигирма бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, —

мансабдор шахслар ва хизматчиларга энг кам иш ҳақининг йигирма бараваридан ўттиз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

241^{11}-модда. Кўчмас мулкни бузиб ташлаш тартибини бузиш

Олиб қўйилаётган ер участкасидаги тадбиркорлик субъектларига тегишли биноларни, бошқа иморатларни, иншоотларни ёки дов-дарахтларни зарарнинг ўрнини мазкур мол-мулкнинг бозор қиймати бўйича олдиндан ва тўлиқ қопламаган ҳолда бузиб ташлаш, —

мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг йигирма беш бараваридан эллик бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Худди шундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўлланилганидан кейин бир йил давомида такрор содир этилган бўлса, —

мансабдор шахсларга энг кам иш ҳақининг эллик бараваридан юз бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади»;

11) **245-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Маъмурий ишлар бўйича судьялар ушбу Кодекснинг 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 47^{1}, 47^{2}, 47^{3}, 48, 49^{1}, 51^{1}, 51^{2}, 51^{3}, 51^{4}, 51^{5}, 51^{6}, 51^{7}, 51^{8}, 51^{9}, 52, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 611, 62, 64, 66, 67-моддаларида, 76-моддасида (сув хўжалиги иншоотларини шикастлантиришга оид қисмида), 90-моддасининг иккинчи қисмида, 94, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111-моддаларида, 112-моддасида (транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқидан маҳрум этишга оид қисмида), 119-моддасининг иккинчи қисмида, 125^{1}-моддасининг иккинчи қисмида, 127-моддасининг иккинчи қисмида, 128-моддасининг тўртинчи қисмида, 128^{1}-моддасининг иккинчи қисмида, 128^{2}-моддасининг учинчи қисмида, 128^{3}-моддасининг тўртинчи ва бешинчи қисмларида, 128^{4}-моддасининг учинчи қисмида, 128^{5}-моддасининг учинчи қисмида, 129-моддасининг иккинчи қисмида, 130-моддасининг иккинчи қисмида, 131, 132, 133, 134-моддаларида, 136-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида, 137-моддасида, 142-моддасининг иккинчи қисмида, 146-моддасининг учинчи қисмида, 148-моддасида (ажратилган минтақаларда ва ёғоч кўприклардан 100 метргача бўлган масофада олов ёққанлик, тахта тўшамали кўприкларда чекканлик учун), 149, 150-моддаларида, 151-моддасининг иккинчи қисмида, 152-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмларида, 155, 155^{1}, 157, 158, 159-моддаларида, 160-моддасининг биринчи қисмида, 161, 163, 163^{1}-моддаларида, 164-моддасининг иккинчи, учинчи ва тўртинчи қисмларида, 165, 165^{1}, 166, 167, 169, 170, 173, 174^{1}-моддаларида, 175-моддасининг бешинчи қисмида, 175^{1}, 175^{3}-моддаларида, 176-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида, 176^{3}, 176^{4}, 177, 179, 179^{2}, 179^{3}, 179^{5}, 180, 181, 182, 183, 184, 184^{1}, 184^{2}, 184^{3}, 185, 185^{1}, 186, 186^{1}-моддаларида, 187-моддасининг иккинчи қисмида, 188, 188^{1}, 188^{2}, 189, 189^{1}, 190, 191, 193, 193^{1}, 193^{2}, 194, 195, 196, 196^{1}, 197, 197^{1}, 197^{2}, 198, 198^{3}, 199, 200, 200^{1}, 201, 202, 202^{1}, 203, 203^{1}, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 215^{2}, 216, 217, 218, 219^{1}-моддаларида, 220-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида, 222, 224^{1}, 224^{2}, 226-моддаларида, 227^{4}-моддасининг биринчи — тўртинчи қисмларида, 227^{8}, 227^{9}, 227^{13}, 227^{14}, 227^{15}, 227^{16}, 227^{17}, 227^{18}, 227^{19}, 227^{20}, 227^{21}, 227^{22}, 227^{23}, 227^{24}, 227^{25}, 227^{26}, 227^{27}-моддаларида, 228-моддасида (муҳрлар (пломбалар) табиатни муҳофаза этишга оид қонун ҳужжатлари бузилганлиги учун қўйилган ҳоллар бундан мустасно), 230, 231, 232, 233, 234, 237, 238, 239, 239^{1}, 240, 241, 241^{1}–241^{11}-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқади»;

12) **262-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Божхона органларининг бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари божхона органлари номидан маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни кўриб чиқишга ва жарима тариқасидаги маъмурий жазо чорасини қўллашга ҳақлидир»;

13) **264-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Давлат солиқ органларига, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти ҳамда унинг жойлардаги бўлинмаларига ушбу Кодекс 159^{1}-моддасида, 160-моддасининг иккинчи қисмида, 164-моддасининг биринчи ва бешинчи қисмларида, 168, 171, 172, 174-моддаларида, 175-моддасининг биринчи, иккинчи, учинчи, тўртинчи, олтинчи ва еттинчи қисмларида, 175^{4}, 175^{5}, 176^{2}, 179^{1}, 215^{3}-моддаларида назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар тааллуқлидир»;

14) **271-модда** қуйидаги мазмундаги **10-банд** билан тўлдирилсин:

«10) ҳуқуқбузарликнинг оқибатлари бартараф этилган тақдирда шахсни жавобгарликдан озод этиш ушбу Кодекснинг тегишли моддасида назарда тутилган бўлса»;

15) **287-модданинг**:

1-бандидаги «164-моддасининг учинчи қисмида, 170-моддасида, 176-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар «164-моддасининг тўртинчи қисмида, 170-моддасида, 176-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

8-бандидаги «164-моддасининг учинчи қисмида, 166, 170-моддаларида, 176-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар «164-моддасининг тўртинчи қисмида, 166, 170-моддаларида, 176-моддасининг биринчи, иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

16) **288-модданинг учинчи қисмидаги** «164-моддасининг учинчи қисмида» деган сўзлар «164-моддасининг тўртинчи қисмида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

17) **305-модданинг иккинчи қисмидаги** «164-моддасининг иккинчи қисмида» деган сўзлар «164-моддасининг иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

18) **339-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Маъмурий ҳуқуқбузарликни содир этиш қуроли ёки бевосита шундай нарса бўлган ашёни мусодара қилиш тўғрисидаги қарор ижро этилганидан сўнг суд ижрочиси ижро иши юритишни тамомлаш тўғрисида қарор чиқаради ва унинг бир нусхасини уни чиқарган маъмурий ишлар бўйича судьяга юборади».

8-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 161–I-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 1-сонга илова; 1997 йил, № 2, 65-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 112, 124-моддалар, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 5, 89-модда, № 9–10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда; 2009 йил, № 12, 470, 471-моддалар; 2010 йил, № 12, 472-модда; 2012 йил, № 9/1, 238-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда) қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

1) **15-моддаси** қуйидаги мазмундаги **4-банд** билан тўлдирилсин:

«4) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда ходимлар ёллайдиган якка тартибдаги тадбиркорлар»;

2) **74-модданинг бешинчи қисми** «корхона муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

9-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 21 декабрда қабул қилинган 163–I-сонли ва 1996 йил 29 августда қабул қилинган 256–I-сонли қонунлари билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, 2-сонга илова, № 11–12; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 9, 229-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда, № 9–10, 182-модда; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 5, 90-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 9, 494, 498-моддалар; 2007 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 4, 156, 164-моддалар, № 8, 367-модда, № 9, 416-модда, № 12, 598, 608-моддалар; 2008 йил, № 4, 192-модда, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 9, 337-модда; 2010 йил, № 9, 335, 337, 340-моддалар; 2011 йил, № 12/2, 363, 364, 365-моддалар; 2012 йил, № 4, 106, 109-моддалар, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 12, 343-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **72-модданинг биринчи қисмидаги** «давлат органининг» деган сўзлар «Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) **107-модданинг бешинчи қисми** «муҳр босиб» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

3) **138-модданинг биринчи қисми** «ушбу юридик шахснинг муҳри» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

4) **206-модда**:

биринчи қисмидаги «бунда мулкдорга олиб қўйилган мол-мулкка тенг мол-мулк берилади» деган сўзлар «бунда мулкдорга олиб қўйилган мол-мулкка тенг қимматли мол-мулк мулк ҳуқуқи асосида берилади» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

қуйидаги мазмундаги **иккинчи** ва **учинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Олиб қўйилаётган ер участкасидаги уйларнинг, бошқа иморатларнинг, иншоотларнинг ёки экинларнинг, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматини аниқлаш белгиланган тартибда баҳоловчи ташкилот томонидан амалга оширилади. Бунда хусусий мулк ҳуқуқи бекор қилинганда олиб қўйилаётган мол-мулкнинг ва ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати бевосита ушбу мол-мулкни олиб қўйишдан олдинги ҳолатга кўра ёки келгусида олиб қўйилиши ҳақидаги хабар мол-мулкнинг ва ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматига таъсир қилган пайтдаги ҳолатга кўра баҳоловчи ташкилот томонидан аниқланади.

Олиб қўйилаётган ер участкасидаги уйни, бошқа иморатларни, иншоотларни ёки экинларни бузиб ташлашга зарарларнинг ўрни бозор қиймати бўйича олдиндан ва тўлиқ қопланганига қадар йўл қўйилмайди»;

иккинчи қисми тўртинчи қисм деб ҳисоблансин;

5) **269-модданинг учинчи қисми** «ва

муҳрланган» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

6) **288-модданинг тўртинчи қисми** «ўз белгилари ва муҳрларини» деган сўзлардан кейин «(муҳрлар мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

7) **909-модданинг учинчи қисми** «ва товар омборхонасининг муҳри» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

10-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 25 апрелда қабул қилинган **«Эркин иқтисодий зоналар тўғрисида»**ги 220–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 5–6, 58-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 410-модда; 2006 йил, № 10, 536-модда; 2009 йил, № 9, 338-модда) **25-моддасининг**:

иккинчи қисми чиқариб ташлансин;

учинчи ва **тўртинчи қисмлари** тегишинча **иккинчи** ва **учинчи қисмлар** деб ҳисоблансин.

11-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 26 апрелда қабул қилинган **«Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»**ги 223–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 6 майда қабул қилинган ЎРҚ–370-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2014 йил, № 5, 128-модда) **67-моддасининг учинчи қисми** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

12-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 29 августда қабул қилинган **«Давлат божхона хизмати тўғрисида»**ги 472–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 9, 230-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 536-модда, № 12, 657-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) **5-модда биринчи қисмининг**:

ўнинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

ўн биринчи ва **ўн иккинчи хатбошилари** тегишинча **ўнинчи** ва **ўн биринчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

2) **7-модда бешинчи қисмининг учинчи** ва **тўртинчи хатбошилари** қуйидаги таҳрирдабаён этилсин:

«кечиктириб ёки бўлиб-бўлиб тўлаш имконияти берилган, ўз муддатида тўланмаган божхона тўловлари ва бундай тўловларни тўлаш муддати ўтказиб юборилганлиги учун пеня суммаларини хўжалик юритувчи субъектлардан сўзсиз тартибда ундириб олиш тўғрисидаги божхона органларининг фармойишларини (инкассо топшириқларини) бажарадилар;

ушбу модда бешинчи қисмининг учинчи хатбошисида назарда тутилган ҳолларда хўжалик юритувчи субъектларнинг сўмлардаги маблағлари етишмаса ва валюта ҳисобварақларида маблағлари мавжуд бўлса, божхона органларининг тақдимномасига кўра валюта биржасида мазкур валюта маблағларини бюджет олдидаги қарзни тўлаш учун зарур ҳажмларда сотишни сотиш кунидаги курс бўйича амалга оширадилар».

13-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 30 августда қабул қилинган 477–I-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, 9-сонга илова; 2001 йил, № 1–2, 11-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 8, 367-модда; 2008 йил, № 4, 185-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 332-модда; 2010 йил, № 6, 231-модда, № 9, 335-модда; 2011 йил, № 4, 104-модда; 2012 йил, № 9/2, 244-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 12, 343-модда; 2015 йил, № 6, 228-модда) **53-моддасининг бешинчи қисми** «имзо ташкилот муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

14-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 30 августда қабул қилинган 478–I-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Хўжалик процессуал кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 9, 234-модда; 1998 йил, № 5–6, 102-модда; 2001 йил, № 1–2, 11-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 9–10, 149-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 7, 373-модда; 2007 йил, № 8, 367-модда; 2008 йил, № 9, 490-модда, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда; 2010 йил, № 6, 231-модда; 2011 йил, № 4, 104-модда; 2012 йил, № 9/2, 244-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **23-модда биринчи қисмининг 4-банди** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«4) ушбу Кодекснинг 15519-моддасида кўрсатилган корпоратив низолар бўйича ишлар, бундан меҳнатга оид низолар мустасно»;

2) **24-модданинг 9-банди** «ҳужжатларини (бутунлай ёки қисман) ҳақиқий эмас деб топиш» деган сўзлардан кейин «мансабдор шахсларнинг шундай ҳаракатларини (ҳаракатсизлигини) қонунга хилоф деб топиш» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

3) **31-модда** қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Корпоратив низолар бўйича даъволар юридик шахс жойлашган жойда тақдим этилади»;

4) **51-модданинг иккинчи қисми** «ташкилотнинг муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

5) **76-модда**:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Давлат органи, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органи томонидан ноқонуний ҳужжат қабул қилинганлиги ёхуд уларнинг мансабдор шахслари томонидан ғайриқонуний ҳаракатлар (ҳаракатсизлик) содир этилганлиги натижасида тадбиркорлик субъектига етказилган зарарларнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги даъволарни кўришда суд даъвогарнинг аризаси бўйича даъвони таъминлаш чораларини кўриши шарт»;

иккинчи — олтинчи қисмлари тегишинча **учинчи — еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

6) **77-модданинг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **4^{1}-банд** билан тўлдирилсин:

«4^{1}) давлат органининг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг низолашилаётган ҳужжати ижросини тўхтатиб туриш»;

7) **116-модданинг учинчи қисмидаги** «ўн» деган сўз «беш» деган сўз билан алмаштирилсин;

8) **122-модданинг биринчи қисмидаги** «ўн» деган сўз «беш» деган сўз билан алмаштирилсин;

9) **125-модда**:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Давлат органининг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органининг қонун ҳужжатларига мувофиқ бўлмаган, ташкилотлар ва фуқароларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини бузадиган ҳужжатини (бутунлай ёки қисман) ҳақиқий эмас деб топиш, мансабдор шахснинг шундай ҳаракатларини (ҳаракатсизлигини) қонунга хилоф деб топиш тўғрисидаги иш ишни судда кўришга тайёрлаш тўғрисидаги ажрим чиқарилган кундан бошлаб ўн беш кундан ортиқ бўлмаган муддатда кўрилиши ва ҳал қилув қарори қабул қилиниши керак»;

иккинчи қисми учинчи қисм деб ҳисоблансин;

10) **143-модданинг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **3-банд** билан тўлдирилсин:

«3) қабул қилинган ҳужжат туфайли етказилган зарарларнинг ўрнини қоплаш лозимлиги тўғрисидаги кўрсатма, шундай талаблар мавжуд бўлган тақдирда»;

11) **155^{15}-модда биринчи қисмининг 1** ва **2-бандларидаги** «ва давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

12) қуйидаги мазмундаги **20^{4}-боб** билан тўлдирилсин:

«20^{4}-боб. Корпоратив низолар бўйича иш юритиш

155^{19}-модда. Корпоратив низолар бўйича ишлар

Суд қуйидаги корпоратив низоларни ҳал қилади:

1) юридик шахсни ташкил этиш, қайта ташкил этиш ва тугатиш билан боғлиқ низолар;

2) хўжалик жамиятлари ва ширкатларининг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларнинг, улушларнинг, кооперативлар аъзолари пайларининг мансублиги, уларга юкламалар белгилаш ва улардан келиб чиқадиган ҳуқуқларни амалга ошириш билан боғлиқ низолар, бундан хўжалик жамиятлари ва ширкатларининг устав фондидаги (устав капиталидаги) акцияларни, улушларни, кооперативлар аъзоларининг пайларини ўз ичига олувчи мерос мол-мулкни ёки эр-хотиннинг умумий мол-мулкини бўлиш билан боғлиқ ҳолда юзага келадиган низолар мустасно;

3) юридик шахс иштирокчиларининг (муассисларининг, аъзоларининг) (бундан буён матнда юридик шахс иштирокчилари деб юритилади) юридик шахс томонидан тузилган битимларни ҳақиқий эмас деб топиш ва (ёки) бундай битимларнинг ҳақиқий эмаслиги оқибатларини қўллаш ҳақидаги даъволари бўйича низолар;

4) қимматли қоғозлар эмиссияси билан, шу жумладан давлат органларининг ва бошқа органларнинг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги), эмитентнинг бошқарув органлари қарорлари юзасидан низолашиш билан, эмиссиявий қимматли қоғозларни жойлаштириш жараёнида тузилган битимлар, эмиссиявий қимматли қоғозлар чиқариш (қўшимча равишда чиқариш) натижалари бўйича ҳисоботлар (хабарномалар) юзасидан низолашиш билан боғлиқ низолар;

5) қимматли қоғозларни номинал сақловчиларнинг акциялар ва бошқа қимматли қоғозларга бўлган ҳуқуқларни ҳисобга олиш, қимматли қоғозларни жойлаштириш ва (ёки) уларнинг муомаласи муносабати билан қонунда назарда тутилган бошқа ҳуқуқ ва мажбуриятларни қимматли қоғозларнинг номинал сақловчилари томонидан амалга ошириш билан боғлиқ фаолиятидан келиб чиқадиган низолар;

6) юридик шахс иштирокчиларининг умумий йиғилишини чақириш тўғрисидаги низолар;

7) юридик шахс бошқарув органларининг қарорлари устидан шикоят қилиш тўғрисидаги низолар.

Суд қонун ҳужжатларида ўз ваколатларига киритилган бошқа корпоратив низоларни ҳам ҳал қилади.

155^{20}-модда. Корпоратив низолар бўйича ишларни кўриб чиқиш тартиби

Корпоратив низолар бўйича ишлар суд томонидан ушбу Кодексда назарда тутилган қоидалар бўйича, мазкур бобда белгиланган ўзига хос хусусиятлар инобатга олинган ҳолда кўриб чиқилади.

155^{21}-модда. Корпоратив низо бўйича даъво аризасига доир талаблар

Корпоратив низо бўйича даъво аризаси ушбу Кодекснинг 112-моддасида назарда тутилган талабларга мувофиқ бўлиши лозим.

Даъво аризасига ушбу Кодекснинг 114-моддасида назарда тутилган ҳужжатлар, шунингдек юридик шахснинг давлат рўйхатидан ўтказилганлигини тасдиқловчи ва унинг жойлашган ери (почта манзили) ҳақидаги маълумотлар кўрсатилган ҳужжат илова қилинади.

155^{22}-модда. Корпоратив низолар бўйича даъвони таъминлаш чоралари

Корпоратив низолар бўйича даъвони таъминлаш чоралари ушбу Кодекснинг 7-бобида назарда тутилган тартибда суд томонидан кўрилади»;

13) **187-модданинг 3-бандидаги** «агар қабул қилинган ҳал қилув қарори ва қарор етарлича асосланмаган бўлса» деган сўзлар «ушбу Кодекс 188-моддасининг учинчи қисмида назарда тутилган асослар мавжуд бўлган тақдирда» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

14) **188-модданинг учинчи қисми** қуйидаги мазмундаги **9-банд** билан тўлдирилсин:

«9)хўжалик суди арз қилинган талаб бўйича қарор қабул қилмаган бўлса».

15-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 25 декабрда қабул қилинган **«Қишлоқ хўжалиги корхоналарини санация қилиш тўғрисида»**ги 535–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 1, 4-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2008 йил, № 12, 640-модда; 2011 йил, № 12/2, 363-модда) **19-моддаси учинчи қисмининг иккинчи хатбошиси** «муҳрлари ва штамплари» деган сўзлардан кейин «(муҳрлар ва штамплар мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

16-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган 598–I-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Ер кодекси** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5–6, 82-модда; 2003 йил, № 9–10, 149-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 12, 608-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 12, 472-модда; 2011 йил, № 1, 1-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 9, 244-модда) **36-моддаси биринчи қисмининг 10-бандидаги** «икки йил» деган сўзлар «уч йил» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

17-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган **«Фермер хўжалиги тўғрисида»**ги 602–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 26 августда қабул қилинган 662–II-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2004 йил, № 9, 162-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 3, 119-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 12, 472-модда; 2011 йил, № 9, 248-модда; 2012 йил, № 9/1, 238-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда) **30-моддасининг иккинчи қисмидаги** «молия-хўжалик» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

18-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 30 апрелда қабул қилинган **«Деҳқон хўжалиги тўғрисида»**ги 604–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 5–6, 88-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда, № 5, 89-модда; 2003 йил, № 9–10, 149-модда; 2004 йил, № 1–2, 18-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 5, 152-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 12, 472-модда; 2010 йил, № 9, 334-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда) **9-моддасининг олтинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Деҳқон хўжалигининг ер участкасини давлат ва жамият эҳтиёжлари учун олиб қўйишга қонунда назарда тутилган ҳолларда, фақат бошқа тенг қимматли ер участкаси берилиб, дов-дарахтларнинг, бузилаётган бинолар ва иншоотларнинг бозор қиймати қоплангандан кейин ёхуд улар бошқа жойга кўчирилгандан ёки ўзга бинолар ва иншоотлар қурилгандан кейин ҳамда бошқа барча зарарларнинг (бой берилган фойдани қўшган ҳолда) ўрни қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибда тўла ҳажмда қоплангандан кейин йўл қўйилади».

19-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 29 августда қабул қилинган **«Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг шартномавий-ҳуқуқий базаси тўғрисида»**ги 670–I-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1998 йил, № 9, 170-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 8, 367-модда; 2011 йил, № 12/2, 363-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) қуйидаги қўшимча ва ўзгартиш киритилсин:

1) **18-модданинг иккинчи қисми** «муҳр билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

2) **21-модданинг иккинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Тарафлар хўжалик шартномаларини тузиш учун хўжалик юритувчи субъектлар юридик хизматининг ёки жалб этилган адвокатларнинг ёзма хулосасини олишга ҳақли».

20-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 24 декабрда қабул қилинган 713–I-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Уй-жой кодексига** (Ўзбекистон Республи-

каси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 йил, № 1, 4-модда; 2001 йил, № 5, 89-модда; 2004 йил, № 5, 90-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 6, 260-модда; 2007 йил, № 1, 3-модда, № 4, 156-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2009 йил, № 12, 470-модда; 2011 йил, 12/2, 365-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда) қуйидаги ўзгартиш киритилсин:

1) **27-модданинг биринчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ер участкалари давлат ёки жамият эҳтиёжлари учун олиб қўйилиши муносабати билан фуқаролар мулкида бўлган уйлар (квартиралар) бузилган тақдирда, мазкур фуқароларга, уларнинг оила аъзоларига, шунингдек ушбу уйларда (квартираларда) доимий яшаётган фуқароларга уларнинг танлови бўйича ва тарафлар келишувига кўра, уй-жой майдонининг ижтимоий нормасидан кам бўлмаган саҳндаги, барча қулайликлари бўлган, аввалгисига тенг қимматли бошқа турар жой мулк қилиб берилади ҳамда дов-дарахтларнинг бозор қиймати тўланади ёхуд бузилаётган уй (квартира), бошқа иморатлар, иншоотлар ва дов-дарахтларнинг бозор қиймати, шунингдек ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати тўлиқ ҳажмда тўланади. Бузилаётган уйнинг (квартиранинг) ёки ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати берилаётган уй-жойнинг ёки ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматидан ортиқ бўлган тақдирда, бу фарқ мулкдорга компенсация қилиниши лозим, берилаётган уй-жойнинг ёки ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати бузилаётган уйнинг (квартиранинг) ёки ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматидан ортиқ бўлган тақдирда эса, бу фарқ уй-жой берилган ёки ер участкасига бўлган ҳуқуқ берилган пайтдан эътиборан беш йил ичида мулкдор томонидан компенсация қилиниши лозим»;

2) **28-модда**:

номининг русча матнидаги «при сносе домов» деган сўзлар **«при сносе жилых домов»** деган сўзлар билан алмаштирилсин;

матни қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Ер участкалари давлат ёки жамият эҳтиёжлари учун олиб қўйилиши муносабати билан фуқаролар мулкида бўлган уйлар (квартиралар) бузилган тақдирда, мазкур фуқароларга, уларнинг оила аъзоларига, шунингдек ушбу уйларда (квартираларда) доимий яшаётган фуқароларга уларнинг танлови бўйича якка тартибда уй-жой қуриш учун белгиланган норма доирасида ер участкаси берилади. Бунда ер участкасини ўзлаштириш даврига уч йилгача муддат билан ижара шартномаси асосида вақтинча уй-жой берилиб, бузилаётган уйларнинг (квартираларнинг), иморатларнинг, иншоотларнинг ва кўчириб ташланган дов-дарахтларнинг бозор қиймати, шунингдек олиб қўйилаётган ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати берилаётган ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматидан ортиқ бўлган тақдирда ер участкаларига бўлган ҳуқуқларнинг бозор қийматлари ўртасидаги фарқлар тўлиқ ҳажмда қопланади»;

3) **31-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Уйлари (квартиралари) бузилиши лозим бўлган фуқаролар ва юридик шахслар учун уларнинг танлови бўйича янги жойда тенг қимматли уйлар, иморатлар барпо этилади ҳамда уларга мулк қилиб берилади. Бунда кўчириб ташланаётган дов-дарахтларнинг бозор қиймати, шунингдек олиб қўйилаётган ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қиймати берилаётган ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бозор қийматидан ортиқ бўлган тақдирда берилаётган ва олиб қўйилаётган ер участкаларига бўлган ҳуқуқларнинг бозор қийматлари ўртасидаги фарқ пул билан тўлиқ ҳажмда қопланади».

21-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 19 августда қабул қилинган **«Баҳолаш фаолияти тўғрисида»**ги 811–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 йил, № 9, 208-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; 2009 йил, № 4, 135-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) **17-моддасининг еттинчи қисми** «мазкур ташкилотнинг муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

22-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1999 йил 19 августда қабул қилинган **«Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида»**ги 813–I-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1999 йил, № 9, 210-модда; 2001 йил, № 1–2, 23-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 536-модда) **9-моддасининг тўртинчи қисмидаги** «ўн кун муддат» деган сўзлар «уч кун муддат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

23-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майда қабул қилинган **«Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»**ги 69–II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 2 майда қабул қилинган ЎРҚ–328-сонли Қонуни таҳририда) (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 5, 133-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 12, 341, 343-моддалар) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **5-модда**:

тўртинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар ва преференциялар, кафолатлар ва ҳуқуқлар ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган тадбиркорлик субъектлари томонидан ваколатли органларга ва ташкилотларга (давлат солиқ, божхона хизмати органларига, давлат статистика органларига, банкларга ва бошқаларга) ёзма равишдаги мурожаатларсиз қўлланилади»;

қуйидаги мазмундаги **бешинчи** ва **олтинчи қисмлар** билан тўлдирилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъектлари учун қонун ҳужжатларида назарда тутилган имтиёзлар ва преференцияларнинг рўйхати Ўзбекистон Республикасининг интерактив давлат хизматлари ягона порталидаги Тадбиркорлик субъектлари учун имтиёзлар ва преференцияларнинг ягона реестрида эълон қилинади ҳамда доимий равишда янгилаб борилади.

Ўзбекистон Республикасининг интерактив давлат хизматлари ягона порталидаги Тадбиркорлик субъектлари учун имтиёзлар ва преференцияларнинг ягона реестрини шакллантириш ҳамда доимий равишда янгилаб бориш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади»;

бешинчи қисми еттинчи қисм деб ҳисоблансин;

2) **6-модда**:

иккинчи қисмидаги «ходимларни ёллаш ҳуқуқисиз» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Якка тартибдаги тадбиркор Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда ходимларни ёллашга ҳақли»;

учинчи — олтинчи қисмлари тегишинча **тўртинчи — еттинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

3) **24-модданинг тўртинчи қисмидаги** «қонун ҳужжатларида» деган сўзлар «қонунда» деган сўз билан алмаштирилсин;

4) **25-модданинг тўртинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Деҳқон хўжалигининг ер участкаси давлат ва жамият эҳтиёжлари учун олиб қўйишга фақат бошқа тенг қимматли ер участкаси берилиб, дов-дарахтларнинг, бузилаётган бинолар ва иншоотларнинг бозор қиймати қоплангандан кейин ёхуд улар бошқа жойга кўчирилгандан ёки ўзга бинолар ва иншоотлар қурилгандан кейин ҳамда бошқа барча зарарларнинг (бой берилган фойдани қўшган ҳолда) ўрни қонун ҳужжатларида белгиланган ҳолларда ва тартибда тўла ҳажмда қоплангандан кейин йўл қўйилади»;

5) қуйидаги мазмундаги **30[1]-модда** билан тўлдирилсин:

«30[1]-модда. Тадбиркорлик фаолияти субъектларига берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллашнинг кафолатлари

Давлат органлари, уларнинг мансабдор шахслари қонун ҳужжатларида берилган имтиёзлар ва преференцияларни қўллаш тартибини ўз ваколатлари доирасида тушунтириши, шунингдек уларнинг қўлланилишини таъминлаши шарт»;

6) **39-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларининг фаолиятини текширишлар назорат қилувчи органлар томонидан режали тартибда кўпи билан тўрт йилда бир марта, бошқа тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текширишлар эса кўпи билан уч йилда бир марта, фақат назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича махсус ваколатли органнинг қарорига биноан ўтказилиши мумкин.

Хусусий банк ва бошқа хусусий молия институтларининг молия-хўжалик фаолиятини режали текширишлар кўпи билан беш йилда бир марта амалга оширилади.

Янги ташкил этилган кичик тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларининг молия-хўжалик фаолияти улар давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки уч йил мобайнида режали текширувлардан ўтказилмайди, ушбу модданинг тўртинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Акциз тўланадиган товарлар ишлаб чиқарувчи янги ташкил этилган кичик тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларининг молия-хўжалик фаолияти, шунингдек кичик тадбиркорлик субъектлари ва фермер хўжаликларининг бюджет маблағларидан ҳамда марказлаштирилган маблағлар ва ресурслардан белгиланган мақсадда фойдаланилиши билан боғлиқ молия-хўжалик фаолияти улар давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки икки йил мобайнида режали текширувлардан ўтказилмайди.

Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини текширувлардан ўтказиш муддатлари ўттиз календарь кундан ошмаслиги лозим. Алоҳида ҳолларда бу муддат назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича махсус ваколатли органнинг қарорига биноан узайтирилиши мумкин, бунда ушбу қоида кичик тадбиркорлик субъектларига нисбатан татбиқ этилиши мумкин эмас.

Тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолияти билан боғлиқ бўлмаган режали текширувларни ўтказиш муддатлари ўн календарь кундан ошмаслиги керак.

Назорат қилувчи орган режали текширув ўтказилиши тўғрисида ва текширувни ўтказиш бошланишидан камида ўттиз календарь кун олдин тадбиркорлик субъектини текширув ўтказиш муддатлари ва предметини кўрсатган ҳолда ёзма шаклда хабардор қилиши шарт.

Тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятини текширишлар белгиланган тартибда фақат давлат солиқ хизмати органлари томонидан, улар текширувлар давомида солиқ ва валютага оид жиноятларга оид аломатларини аниқлаган тақдирда эса, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Солиқ, валютага оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти томонидан амалга оширилади.

Тадбиркорлик субъекти белгиланган тартибда тақдим этган молия ва солиқ ҳисоботини, шунингдек тадбиркорлик субъектининг фаолияти тўғрисида давлат солиқ хизмати органида мавжуд бўлган бошқа ҳужжатларни ўрганиш ҳамда таҳлил этиш асосида ўтказиладиган камерал назорат натижалари бўйича қоидабузарликлар аниқланган ҳолларлагина давлат солиқ хизмати органлари тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятини текшириш ташаббуси билан чиқиши мумкин.

Тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ўтказилаётган текширувлар уларнинг тўлақонли фаолият кўрсатишига учун тўсиқларни юзага келтирмаслиги керак.

Тадбиркорлик фаолияти субъектлари бирлашмаларининг аъзоси бўлган тадбиркорлик субъектлари фаолиятини текширишлар тадбиркорлик фаолияти субъектларининг сўровига кўра мазкур бирлашмалар вакилларининг иштирокида амалга оширилиши мумкин.

Қўзғатилган жиноят ишлари бўйича текширувлар уларни ўтказишнинг барча босқичларида тадбиркорлик субъектлари томонидан жалб этилган адвокатлар албатта иштирок этган ҳолда (тадбиркорлик субъектлари томонидан ушбу ҳуқуқнинг рад этилиши ҳоллари бундан мустасно) амалга оширилади.

Текшириш бошланишидан олдин, текширувни амалга оширувчи мансабдор шахс томонидан тадбиркорлик субъектининг ваколатли вакилига унинг текширишда иштирок этиш учун адвокатни жалб этиш ёки унинг иштирокини рад этиш ҳуқуқи ёзма шаклда тушунтирилади, бу ҳақда баённома тузилади. Бунда адвокат хизматларидан фойдаланиш ҳуқуқини рад этилиши тадбиркорлик субъекти томонидан адвокатни текширувнинг кейинги босқичларига жалб этиш учун монелик қилмайди.

Бозорлар, савдо мажмуалари ҳудудларидаги ва уларга туташ, автотранспорт воситаларини вақтинча сақлаш жойларидаги тадбиркорлик субъектлари фаолиятини бир марталик йиғим, ижара ҳақининг тўлиқ тушиши ҳамда уларнинг топширилиши ҳисобга олиниши, фискал хотирали назорат-касса машиналаридан, тўловларни пластик карточкалар асосида қабул қилиш бўйича ҳисоб-китоб терминалларидан фойдаланилиши, шунингдек савдо ва хизмат кўрсатиш қоидаларига риоя этилиши юзасидан қисқа муддатли текширувлар давлат солиқ хизмати органларининг фақат қонун ҳужжатларида ваколат берилган бўлинмалари томонидан мазкур бўлинмалар бошлиқларининг буйруқлари асосида ўтказилиб, кейинчалик бу ҳақда назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштириш бўйича махсус ваколатли орган ёки унинг тегишли ҳудудий бўлинмаси қисқа муддатли текширув ўтказилган кундан эътиборан бир иш куни ичида хабардор қилинади.

Қўзғатилган жиноят ишининг мавжудлиги Ўзбекистон Республикасининг прокуратура, ички ишлар ва Миллий хавфсизлик хизмати органлари томонидан тадбиркорлик фаолияти субъектларининг фаолиятини текширувлардан ўтказиш учун асос бўлади. Бунда тадбиркорлик фаолияти субъектининг фақат қўзғатилган жиноят иши билан боғлиқ фаолиятигина текширув билан қамраб олиниши мумкин, бу ҳақда текширув тайинланганлиги тўғрисидаги қарорда кўрсатилган бўлиши керак.

Тадбиркорлик фаолияти субъектлари текширув ўтказиш учун асосга эга бўлмаган шахсларнинг текширув ўтказишига йўл қўймаслик, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат қилувчи органларнинг ўз ваколатига кирмайдиган махсус бўйича қўйган талабларини бажармаслик ҳамда текширув предметига тааллуқли бўлмаган материаллар билан уларни таништирмаслик ҳуқуқига эга.

Текширувлар натижалари далолатнома (маълумотнома) билан расмийлаштирилиб, текшириш тугаган куни унинг бир нусхаси текширилаётган тадбиркорлик фаолияти субъектида қолдирилади».

24-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 25 майда қабул қилинган **«Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида»**ги 71–II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2000 йил, № 5–6, 142-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда, № 10, 536-модда; 2011 йил, № 9, 245-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда; 2014 йил, № 12, 343-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) **14-модда биринчи қисмининг**:

учинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

тўртинчи ва **бешинчи хатбошилари** тегишинча **учинчи** ва **тўртинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин;

2) **22-модданинг бешинчи қисмидаги** «ўн кун муддат» деган сўзлар «уч кун муддат» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

25-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 29 августда қабул қилинган **«Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»**ги 258–II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 9–10, 169-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 8, 367-модда, № 12, 598-модда; 2008 йил, № 4, 184, 187-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда; 2010 йил, № 9, 337, 340-моддалар; 2012 йил, № 12, 336-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) **48[5]-моддаси олтинчи қисмининг тўртинчи хатбошиси** «улар муҳри билан» ва «ўз муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр

◁ мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

26-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 6 декабрда қабул қилинган **«Хўжалик ширкатлари тўғрисида»**ги 308–II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 1, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 7, 325-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда) **3-моддасига** қуйидаги қўшимчалар киритилсин:

тўққизинчи қисмдаги «Хўжалик ширкати» деган сўзлар «Кичик тадбиркорлик субъекти бўлмаган хўжалик ширкати» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

ўнинчи қисм қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъекти бўлган хўжалик ширкати муҳрга эга бўлишга ҳақли».

27-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 6 декабрда қабул қилинган **«Масъулияти чекланган ҳамда қўшимча масъулиятли жамиятлар тўғрисида»**ги 310–II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 1, 10-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 154-модда; 2007 йил, № 7, 325-модда, № 12, 598-модда; 2011 йил, № 12/2, 363-модда; 2012 йил, № 12, 336-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда) қуйидаги қўшимчалар ва ўзгартиш киритилсин:

1) **5-модданинг**:

тўртинчи қисмидаги «Жамият» деган сўз «Кичик тадбиркорлик субъекти бўлмаган жамият» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

бешинчи қисми қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъекти бўлган жамият муҳрга эга бўлишга ҳақли»;

2) **7-модданинг бешинчи қисми** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Жамият ягона иштирокчи сифатида битта шахсдан иборат бошқа жамиятга эга бўлиши мумкин эмас, бир акциядордан иборат акциядорлик жамияти жамиятнинг ягона иштирокчиси бўлган ҳоллар бундан мустасно».

28-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 11 декабрда қабул қилинган **«Хусусий корхона тўғрисида»**ги 558–II-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2004 йил, № 1–2, 8-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 3, 119-модда; 2007 йил, № 12, 608-модда; 2011 йил, № 9, 248-модда; 2012 йил, № 9/1, 238-модда; 2014 йил, № 5, 130-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

1) **6-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъекти бўлмаган хусусий корхона ўзининг тўлиқ фирма номи давлат тилида ифодаланган ва хусусий корхонанинг жойлашган ери кўрсатилган муҳрга эга бўлиши керак. Муҳрда айни пайтнинг ўзида унинг фирма номи бошқа тилда ҳам кўрсатилиши мумкин. Кичик тадбиркорлик субъекти бўлган хусусий корхона муҳрга эга бўлишга ҳақли»;

2) **25-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Хусусий корхоналарнинг — кичик тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини режали текширишлар назорат қилувчи органлар томонидан белгиланган тартибда кўпи билан тўрт йилда бир марта, бошқа хусусий корхоналарнинг фаолиятини текширишлар эса кўпи билан уч йилда бир марта амалга оширилади.

Янги ташкил этилган хусусий корхоналарнинг — кичик тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолияти улар давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки уч йил мобайнида режали текширишлардан ўтказилмайди, ушбу модданинг учинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Акциз тўланадиган товарлар ишлаб чиқарувчи янги ташкил этилган хусусий корхоналар — кичик тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолияти, шунингдек хусусий корхоналар — кичик тадбиркорлик субъектларининг бюджет маблағларидан ҳамда марказлаштирилган маблағлар ва ресурслардан мақсадли фойдаланиш билан боғлиқ молия-хўжалик фаолияти улар давлат рўйхатидан ўтказилган пайтдан эътиборан дастлабки икки йил мобайнида режали текширишлардан ўтказилмайди».

29-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 11 декабрда қабул қилинган **«Электрон рақамли имзо тўғрисида»**ги 562–II-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2004 йил, № 1–2, 12-модда) **6-моддасига** қуйидаги қўшимча ва ўзгартиш киритилсин:

қуйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ҳузуридаги рўйхатга олиш маркази томонидан берилган электрон рақамли имзо калити сертификатига эга бўлган шахслар давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ҳамда тижорат банклари томонидан кўрсатиладиган барча турдаги хизматлардан эркин фойдалана олади»;

бешинчи қисм олтинчи қисм деб ҳисоблансин.

30-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 2 декабрда қабул қилинган **«Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида»**ги 702–II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 1, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2010 йил, № 9, 334-модда) **7-моддасига** қуйидаги қўшимча ва ўзгартиш киритилсин:

қуйидаги мазмундаги **учинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Юридик ва жисмоний шахслар жамғариб бориладиган пенсия тизимига фуқароларни ҳисобга қўйиш, шунингдек шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларини очиш учун Ўзбекистон Республикасининг интерактив давлат хизматлари ягона порталида электрон ариза беришга ҳақли»;

учинчи — бешинчи қисмлар тегишинча **тўртинчи — олтинчи қисмлар** деб ҳисоблансин.

31-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2006 йил 12 апрелда қабул қилинган **«Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»**ги ЎРҚ–32-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 4, 158-модда) **21-моддасининг иккинчи қисми** «муҳр билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

32-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2006 йил 20 сентябрда қабул қилинган **«Микрокредит ташкилотлари тўғрисида»**ги ЎРҚ–53-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 9, 495-модда; 2012 йил, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда) **10-моддасига** қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

учинчи ва **тўртинчи хатбошилар** чиқариб ташлансин;

бешинчи ва **олтинчи хатбошилар** тегишинча **учинчи** ва **тўртинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин.

33-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2006 йил 21 сентябрда қабул қилинган **«Солиқ маслаҳати тўғрисида»**ги ЎРҚ–55-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 9, 497-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда; 2012 йил, № 1, 2-модда) **13-моддасининг тўртинчи қисми** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

34-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2006 йил 4 октябрда қабул қилинган **«Ипотека тўғрисида»**ги ЎРҚ–58-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2006 йил, № 10, 535-модда; 2010 йил, № 9, 337, 340-моддалар) **42-моддасининг иккинчи қисми** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин«(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

35-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 2 майда қабул қилинган **«Ҳомийлик тўғрисида»**ги ЎРҚ–96-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 5, 218-модда; 2008 йил, № 12, 640-модда) қуйидаги қўшимчалар ва ўзгартиш киритилсин:

1) **5-модда**:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиздан юқори бўлган хўжалик жамиятлари ва давлат унитар корхоналарининг ҳомийликка сарфланадиган ҳар йилги харажатлари ўтган йилда олинган соф фойданинг 10 фоизидан ошмаслиги керак ҳамда бу харажатлар улар бизнес-режасининг ўтган ҳисобот давридаги соф фойдага тааллуқли қисми кўрсаткичлари бажарилганда амалга оширилади»;

иккинчи ва **учинчи қисмлари** тегишинча **учинчи** ва **тўртинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

2) қуйидаги мазмундаги **5^1-модда** билан тўлдирилсин:

«5^1-модда. Олинган ҳомийлик хайрияларини ҳисобга олиш ва улар тўғрисидаги ахборотни ошкор этиш

Ҳомийлик олувчилар (юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорлар):

олинган ҳомийлик хайрияларининг ҳисобини юритиши;

ҳомийлик хайриялари олинган кундан эътиборан ўн кун ичида оммавий ахборот воситаларида, шунингдек мавжуд бўлган тақдирда ўз расмий веб-сайтларида олинган ҳомийлик хайриялари тўғрисидаги ахборотни ошкор этиши шарт».

36-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 25 декабрда қабул қилинган ЎРҚ–136-сонли Қонуни билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига** (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, 12-сонга 1-илова; 2008 йил, № 12, 639-модда; 2009 йил, № 9, 330, 331-моддалар, № 12, 470, 472, 473-моддалар; 2010 йил, № 5, 178-модда, № 9, 334, 335, 336, 337-моддалар, № 10, 380-модда, № 12, 474-модда; 2011 йил, № 1, 1-модда, № 9, 248-модда, № 12/2, 364, 365-моддалар; 2012 йил, № 4, 106-модда, № 9/1, 238-модда, № 12, 334, 336-моддалар; 2013 йил, № 10, 263-модда, № 12, 349-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 9, 244-модда, № 12, 341, 343-моддалар) қуйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) **18-модда**:

матнидаги «ходимларни ёллаш ҳуқуқисиз» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Якка тартибдаги тадбиркор Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда ходимларни ёллашга ҳақли»;

2) **44-модданинг иккинчи қисмидаги** «юридик шахс» деган сўзлар «кичик тадбиркорлик субъекти бўлмаган юридик шахс» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

3) **64-модда еттинчи қисмининг олтинчи хатбошиси** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

4) **89-модда** қуйидаги мазмундаги **бешинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Солиқ текширувини тайинлаш тўғрисидаги буйруқнинг ижроси суд томонидан тўхтатилган тақдирда, солиқ текширувини ўтказиш муддатини ҳисоблаш ҳам тўхтатилади»;

5) **91-модданинг ўн биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Бунда тадбиркорлик субъектларининг молия-хўжалик фаолиятини режали текширишлар фақат охирги режали текширишдан кейинги, лекин янги текшириш ўтказилаётган йилдан бевосита олдинги беш календарь йилдан кўп бўлмаган даврни қамраб олади»;

6) **95-модданинг тўққизинчи** ва **ўнинчи қисмлари** «муҳри билан» деган сўзлардан кейин «(муҳр мавжуд бўлган тақдирда)» деган сўзлар билан тўлдирилсин;

7) **108-модда**:

саккизинчи қисми қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Солиқ тўловчи томонидан солиққа оид бир неча ҳуқуқбузарлик содир этилган тақдирда, жарима тарзидаги молиявий санкциялар унча оғир бўлмаган молиявий санкцияни оғирроқ жарима билан қамраб олиш ёхуд тайинланган жарималарни тўлиқ ёки қисман қўшиш орқали солиққа оид ҳуқуқбузарликлар мажмуи бўйича қўлланилади. Бунда жариманинг узил-кесил миқдори жариманинг юқори миқдори назарда тутилган ҳуқуқбузарлик учун белгиланган энг кўп миқдордан ошиши мумкин эмас»;

қуйидаги мазмундаги **тўққизинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Агар солиқ тўловчи биринчи иш бўйича қарор чиқарилгунига қадар солиққа оид яна бошқа ҳуқуқбузарликлар содир этганлиги иш бўйича қарор чиқарилганидан сўнг аниқланса, ушбу модданинг саккизинчи қисмида назарда тутилган қоидалар бўйича жарима қўлланилади. Бу ҳолда, суд томонидан солиққа оид ҳуқуқбузарликлар мажмуи бўйича тайинланган жарима миқдорида биринчи қарор бўйича тўланган жариманинг суммаси ҳисобга олинади»;

тўққизинчи қисми ўнинчи қисм деб ҳисоблансин;

8) **112-модда**:

қуйидаги мазмундаги **тўртинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Қўлланиладиган молиявий санкция ҳуқуқбузарликнинг оқибатларига номутаносиб бўлган, жавобгарликни енгиллаштирувчи ҳолатлар аниқланган тақдирда, шунингдек ҳуқуқбузарнинг моддий аҳволини инобатга олиб, суд ушбу Кодекснинг 17-бобида назарда тутилган молиявий санкциянинг энг кам даражасидан ҳам камроқ, бироқ белгиланган санкция энг кам миқдорининг 25 фоизидан кам бўлмаган миқдорда, сабаблар ва асосларни албатта кўрсатган ҳолда молиявий санкция қўллашга ҳақли»;

тўртинчи қисми бешинчи қисм деб ҳисоблансин;

9) **114-модда**:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Кирим қилинмаган товарлар қўзғатилган маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш ёки жиноят иши доирасида давлат даромадига ўтказилган тақдирда, ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган санкция қўлланилмайди»;

иккинчи, **учинчи** ва **тўртинчи қисмлари** тегишинча **учинчи**, **тўртинчи** ва **бешинчи қисмлар** деб ҳисоблансин;

10) **180-модданинг биринчи қисми** қуйидаги мазмундаги **9-банд** билан тўлдирилсин:

«9) якка тартибдаги тадбиркор билан меҳнат муносабатларида бўлган шахслар — якка тартибдаги тадбиркор билан тузилган меҳнат шартномасига кўра бажарган ишлари учун олган даромадлари бўйича»;

11) **276-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Жисмоний шахслар солиқ солиш объектларидан тадбиркорлик фаолияти учун фойдаланган ёхуд бу объектлар юридик шахсга ёки якка тартибдаги тадбиркорга ижарага берилган тақдирда, шунингдек жисмоний шахсларнинг мулкида бўлган яшаш учун мўлжалланмаган жойлар бўйича жисмоний шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ юридик шахслар учун белгиланган ставка бўйича тўланади, ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Жисмоний шахс ёки оилавий корхона турар жойдан унда истиқомат қилиш билан бир вақтда товарлар ишлаб чиқариш (ишлар бажариш, хизматлар кўрсатиш) учун фойдаланган тақдирда, мол-мулк солиғи жисмоний шахслар учун белгиланган ставка бўйича тўланади»;

12) **291-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиладиган ер участкалари учун ёхуд уйлар, дала ҳовли иморатлари, якка тартибдаги гаражлар ва бошқа иморатлар, иншоотлар, жойлар юридик шахсга ёки якка тартибдаги тадбиркорга ижарага берилганда жисмоний шахслардан ер солиғи юридик шахслардан олинадиган ер солиғини тўлаш учун белгиланган ставкалар бўйича ундирилади ҳамда уларга ушбу Кодекснинг 290-моддасида назарда тутилган имтиёзлар татбиқ этилмайди, ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

Жисмоний шахс ёки оилавий корхона ер участкасидан унда жойлашган уйда истиқомат қилиш билан бир вақтда товарлар ишлаб чиқариш (ишлар бажариш, хизматлар кўрсатиш) учун фойдаланган тақдирда, ер солиғи жисмоний шахслар учун белгиланган ставка бўйича тўланади»;

13) **311-модданинг матни** қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«Суғурта бадаллари солиқ тўловчининг календарь ойда ишлаган кунлари ▷

◁ сонидан қатъи назар, мажбурий тартибда қуйидагича тўланади:

1) якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан — ойига энг кам иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда;

2) якка тартибдаги тадбиркорлар билан меҳнат муносабатларида бўлган жисмоний шахслар томонидан (бундан буён матнда якка тартибдаги тадбиркорнинг ходимлари деб юритилади) — ойига энг кам иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида;

3) юридик шахс ташкил этмаган ҳолда оилавий тадбиркорлик шаклидаги фаолиятни амалга оширувчи оила аъзолари томонидан:

якка тартибдаги тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтган оила аъзоси томонидан — ойига энг кам иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда;

оиланинг бошқа аъзолари томонидан (ўн саккиз ёшга тўлмаганлар бундан мустасно) — ойига энг кам иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида.

Юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон хўжаликларининг аъзолари суғурта бадалларини ихтиёрийлик асосида йилига энг кам иш ҳақининг тўрт ярим бараваридан кам бўлмаган миқдорда тўлайди. Белгиланган миқдордаги суғурта бадалларининг тўланиши деҳқон хўжалиги аъзосининг меҳнат стажини ҳисоблаб чиқаришда бир йил деб ҳисобга олинади.

Ушбу модданинг биринчи ва иккинчи қисмларида кўрсатилган, ёшга доир пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлган шахслар, шунингдек I ва II гуруҳ ногирони бўлган шахслар учун суғурта бадалининг миқдори унинг белгиланган энг кам миқдорининг камида 50 фоизини ташкил этиши керак. Мазкур имтиёзлар пенсия гувоҳномаси ёки тиббий-меҳнат эксперт комиссиясининг маълумотномаси асосида берилади. Имтиёзга бўлган ҳуқуқ календарь йил давомида вужудга келган ёки бекор бўлган тақдирда, суғурта бадалларини қайта ҳисоб-китоб қилиш ушбу ҳуқуқ вужудга келган ёки бекор бўлган ойдан эътиборан амалга оширилади.

Суғурта бадалларини тўлаш қуйидагича амалга оширилади:

ушбу модданинг биринчи қисмида кўрсатилган шахслар томонидан — ҳар ойда, тадбиркорлик фаолияти амалга оширилган ойнинг 25-кунидан кечиктирмай;

юридик шахс ташкил этган ва ташкил этмаган ҳолда тузилган деҳқон хўжаликларининг аъзолари томонидан — ҳисобот йилининг 1 октябригача. Бунда суғурта бадалларининг миқдори тўлов кунига белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда ҳисоблаб чиқарилади.

Янги рўйхатдан ўтган якка тартибдаги тадбиркорлар ва юридик шахс ташкил этмаган ҳолда оилавий тадбиркорлик шаклидаги фаолиятни амалга оширувчи оила аъзолари томонидан суғурта бадалларини тўлаш улар якка тартибдаги тадбиркор сифатида давлат рўйхатидан ўтказилган ойдан кейинги ойдан бошлаб амалга оширилади.

Суғурта бадалларини тўлаш мажбурияти қуйидагиларнинг:

юридик шахс ташкил этмаган ҳолда оилавий тадбиркорлик шаклидаги фаолиятни амалга ошираётган оила аъзолари учун — оилавий тадбиркорлик субъекти номидан иш юритадиган, якка тартибдаги тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтган оила аъзосининг;

якка тартибдаги тадбиркорнинг ходимлари учун — ушбу ходимлар билан меҳнат шартномасини тузган якка тартибдаги тадбиркорнинг зиммасига юклатилади.

Тўлов топшириқномасида (кирим ордерида) солиқ тўловчининг фамилияси, исми, отасининг исми, идентификация рақами ва тўлов тўланаётган давр албатта кўрсатилиши шарт. Бунда оила аъзоси — оилавий тадбиркорлик иштирокчилари ва ходим ёллаган якка тартибдаги тадбиркорлар бўйича тўлов топшириқномаси (кирим ордери) ҳар бир оила аъзоси учун ва якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ёлланган ходими учун алоҳида-алоҳида ёзилади. Агар тўлов топшириқномасида (кирим ордерида) давр кўрсатилмаган бўлса, тўлов у амалга оширилаётган ой (деҳқон хўжаликлари аъзолари учун — йил) учун тўланган деб ҳисобланади.

Қонун ҳужжатларига мувофиқ суғурта бадалларини ҳисоблаш ва ушлаб қолиш мажбурияти зиммасига юклатилмаган иш берувчидан даромадлар олувчи жисмоний шахслар суғурта бадалларини жами йиллик даромад тўғрисидаги декларацияда кўрсатилган меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромад суммасидан келиб чиққан ҳолда, суғурта бадалларини тўлаш ҳақида жами йиллик даромад тўғрисидаги декларацияни тақдим этиш билан бир вақтда бериладиган ариза асосида ихтиёрий равишда тўлайди.

Ушбу модданинг саккизинчи қисмида кўрсатилган шахслар томонидан суғурта бадалларини тўлаш жами йиллик даромад тўғрисидаги декларация маълумотлари бўйича давлат солиқ хизмати органлари томонидан ҳисоблаб чиқариладиган жисмоний шахслардан олинадиган даромад солиғини тўлаш муддатларида амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг дипломатик ваколатхоналари ва консуллик муассасалари ходимларининг, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги томонидан халқаро ҳукуматлараро ташкилотларга квота қилинган лавозимларга хизмат сафарига юборилган шахсларнинг суғурта бадалларини тўлаш бўйича мажбурияти Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигининг зиммасига юклатилади. Суғурта бадалларини тўлаш ушбу Кодекс 310-моддасининг тўртинчи қисмида назарда тутилган муддатларда амалга оширилади.

Якка тартибдаги тадбиркорнинг фаолияти мазкур Кодекснинг 373-моддаси учинчи қисмида назарда тутилган тартибда вақтинчалик тўхтатилганлиги тўғрисида давлат солиқ хизмати органлари томонидан олинган ахборот якка тартибдаги тадбиркор ўз фаолиятини амалга оширмайдиган давр учун суғурта бадалини ҳисоблашни тўхтатиб туриш учун асос бўлади.

Давлат солиқ хизмати органлари томонидан олинган ҳар бир ёлланган ходим учун белгиланган тартибда берилган ҳисобга олиш карточкалари якка тартибдаги тадбиркор ўз фаолиятини амалга оширмайдиган давр учун якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходимига суғурта бадалларини ҳисоблашни тўхтатиб туриш учун асос бўлади.

Агар фаолиятини тўхтатган якка тартибдаги тадбиркор якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун ҳисобга олиш карточкасини давлат солиқ хизмати органига белгиланган муддатларда тақдим этмаса, якка тартибдаги тадбиркорнинг мажбуриятлари бўйича суғурта бадалларини ҳисоблаш тўхтатилмайди»;

14) **329-модда** қуйидаги мазмундаги **37-банд** билан тўлдирилсин:

«37) мулкдорлар — хусусий мулк ҳуқуқини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилганлиги тўғрисида давлат органлари ва бошқа органларнинг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан судга шикоят қилиш ҳақидаги ишлар юзасидан»;

15) **330-модда** қуйидаги мазмундаги **30** ва **31-бандлар** билан тўлдирилсин:

«30) мулкдорлар — хусусий мулк ҳуқуқини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари бузилганлиги тўғрисида давлат органлари ва бошқа органларнинг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан судга шикоят қилиш ҳақидаги ишлар юзасидан;

31) аризачи ва жавобгар — ҳуқуқий таъсир чораларини қўллаш тўғрисидаги ишлар бўйича»;

16) **373-модданинг учинчи қисми** қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Бунда ходимларни ёллаган ҳолда тадбиркорлик фаолиятини амалга оширувчи якка тартибдаги тадбиркор солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органига ҳар бир ёлланган ходим учун белгиланган тартибда берилган ҳисобга олиш карточкаларини ҳам белгиланган муддатларда топширади»;

17) қуйидаги мазмундаги **374^{1}-модда** билан тўлдирилсин:

«**374^{1}-модда. Ходимларни ёллаган ҳолда фаолиятни амалга оширувчи якка тартибдаги тадбиркорлар томонидан қатъий белгиланган солиқни қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари**

Ходимларни ёллаган ҳолда фаолиятни амалга оширувчи якка тартибдаги тадбиркорлар қатъий белгиланган солиқни ушбу моддада назарда тутилган ўзига хос хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда, мазкур бобда белгиланган тартибга мувофиқ тўлайди.

Якка тартибдаги тадбиркор зиммасига унинг ҳар бир ходими учун якка тартибдаги тадбиркор томонидан амалга ошириладиган фаолият бўйича назарда тутилган ставканинг 30 фоизи миқдорида қатъий белгиланган солиқ тўлаш мажбурияти юклатилади.

Якка тартибдаги тадбиркор фаолиятнинг бир нечта турини амалга оширган тақдирда, якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун қатъий белгиланган солиқ фаолиятнинг тегишли турлари учун ўрнатилган қатъий белгиланган солиқнинг энг юқори ставкасининг 30 фоизи миқдорида тўланади.

Якка тартибдаги тадбиркор солиқ солиш мазкур фаолият турини тавсифловчи физик кўрсаткичлардан келиб чиққан ҳолда амалга ошириладиган фаолият тури билан шуғулланган тақдирда, якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун қатъий белгиланган солиқ битта физик кўрсаткич учун ойига ўрнатилган қатъий белгиланган солиқ ставкасининг 30 фоизи миқдорида тўланади.

Якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун қатъий белгиланган солиқ қатъий белгиланган солиқни якка тартибдаги тадбиркор томонидан тўлаш учун белгиланган муддатларда, меҳнат шартномаси тузилган ойдан кейинги ойдан бошлаб тўланади.

Тадбиркорлик фаолиятини давлат рўйхатидан ўтиш жойи бўйича амалга оширмаётган якка тартибдаги тадбиркор якка тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун қатъий белгиланган солиқни ўзи рўйхатдан ўтказилган жой ва фаолиятни ҳақиқатда амалга ошираётган жой бўйича белгиланган ставкалар ўртасидаги юқори ставканинг 30 фоизи миқдорида ўзи рўйхатдан ўтказилган жойга тўлайди.

Давлат солиқ хизмати органлари томонидан олинган якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ёлланган ходими учун ҳисобга олиш карточкалари якка тартибдаги тадбиркор ўз фаолиятини амалга оширмайдиган давр учун ҳар бир ёлланган ходимга қатъий белгиланган солиқни ҳисоблашни тўхтатиб туришга асос бўлади.

Агар ўз фаолиятини тўхтатган якка тартибдаги тадбиркор давлат солиқ хизмати органига якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун ҳисобга олиш карточкаларини белгиланган муддатларда тақдим этмаса, якка тартибдаги тадбиркорнинг мажбуриятлари бўйича қатъий белгиланган солиқни ҳисоблаш тўхтатилмайди.

Якка тартибдаги тадбиркор якка тартибдаги тадбиркорнинг касб-ҳунар коллежи битирувчиси бўлган ходими учун қатъий белгиланган солиқни тўлашдан ушбу ходим коллежни тамомлаганидан эътиборан ўн икки ой мобайнида озод этилади.

Агар якка тартибдаги тадбиркор қатъий белгиланган солиқни тўлашдан қонун ҳужжатларига мувофиқ вақтинча озод этилса, мазкур имтиёз якка тартибдаги тадбиркорнинг ҳар бир ходими учун қатъий белгиланган солиқ тўлашга ҳам татбиқ этилади».

37-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2011 йил 4 октябрда қабул қилинган **«Кредит ахбороти алмашинуви тўғрисида»**ги ЎРҚ–301-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2011 йил, № 10, 271-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда) **7-моддасига** қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

учинчи қисмидаги «Кредит бюроси» деган сўзлар «Кичик тадбиркорлик субъекти бўлмаган кредит бюроси» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

бешинчи қисми қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Кичик тадбиркорлик субъекти бўлган кредит бюроси муҳрга эга бўлишга ҳақли».

38-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 6 январда қабул қилинган **«Рақобат тўғрисида»**ги ЎРҚ–319-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 1, 5-модда; 2013 йил, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда) **18-моддаси биринчи қисмининг учинчи хатбошисидаги** «юридик шахс учун — барча ўзгартишлар ҳисобга олинган таъсис ҳужжатларининг кўчирма нусхаларини ёки» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

39-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 26 апрелда қабул қилинган **«Оилавий тадбиркорлик тўғрисида»**ги ЎРҚ–327-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 4, 111-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда) **27-моддасининг биринчи қисмидаги** «молия-хўжалик» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

40-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 24 сентябрда қабул қилинган **«Хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида»**ги ЎРҚ–336-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 9/2, 245-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

1) **19-модданинг олтинчи қисмидаги** «агар қонунда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

2) **24-модда**:

қуйидаги мазмундаги **иккинчи қисм** билан тўлдирилсин:

«Қуйидаги кўчар ва кўчмас мол-мулк хусусийлаштирилган корхоналарнинг мол-мулки деб эътироф этилади (қонунга мувофиқ хусусийлаштирилмайдиган объектлар бундан мустасно):

хусусийлаштирилган корхоналарда давлат мол-мулкини хусусийлаштиришни амалга ошириш пайтида аниқланмаган кўчар ва кўчмас мол-мулк;

хусусийлаштиришни амалга ошириш пайтида тасарруф этиш ҳуқуқисиз фойдаланишга берилган, корхона ҳудудида жойлашган кўчар ва кўчмас мол-мулк»;

иккинчи қисми учинчи қисм деб ҳисоблансин.

41-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 17 декабрда қабул қилинган **«Хусусий банк ва молия институтлари ҳамда улар фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»**ги ЎРҚ–339-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 12, 330-модда) **20-моддасининг иккинчи қисми** «кундан» деган сўздан кейин «молия-хўжалик фаолиятига боғлиқ бўлмаган режали текширишлар эса ўн календарь кундан» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

42-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 20 декабрда қабул қилинган **«Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисида»**ги ЎРҚ–341-сонли Қонунига (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 12, 332-модда; 2014 йил, № 12, 343-модда) қуйидаги ўзгартишлар ва қўшимча киритилсин:

1) **14-модда биринчи қисмининг**:

учинчи хатбошиси чиқариб ташлансин;

тўртинчи хатбошиси учинчи хатбоши деб ҳисоблансин;

2) **18-модданинг бешинчи қисми** қуйидаги мазмундаги **жумла** билан тўлдирилсин:

«Бунда шахс фаолият билан рухсат этиш хусусиятига эга ҳужжатсиз шуғулланганлик учун жавобгарликка тортилиши мумкин эмас».

43-модда. Ўзбекистон Республикасининг 2013 йил 4 октябрда қабул қилинган **«Мувофиқликни баҳолаш тўғрисида»**ги ЎРҚ–354-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2013 йил, № 10, 262-модда) **21-моддасининг биринчи қисмига** қуйидаги ўзгартишлар киритилсин:

учинчи хатбоши чиқариб ташлансин;

тўртинчи ва **бешинчи хатбошилар** тегишинча **учинчи** ва **тўртинчи хатбошилар** деб ҳисоблансин.

44-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин;

давлат бошқаруви органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта кўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин.

45-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И.КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2015 йил 20 август
№ ЎРҚ — 391

«Халқ сўзи» газетасининг 2015 йил 21 август куни 164 (6347)-сонидан олинди

Оила қурар эканмиз, бу муқаддас остона ортидаги ҳою ҳавaслар билан бирга бурчимизни ҳам ҳис этиб турамиз. Айниқса, фарзанд камоли йўлидаги амалларни доимо энтикиб, ҳаяжон билан бажо этамиз. Исм қўямиз, тарбиялаймиз, умидлар келажагининг пойдеворини яратамиз. Аммо ана шу қувончу шодликларимизга сабаб бўлган фарзанд кўзидан беғуборлик аримай туриб, оила дарз кетса-чи?! На мақсад, на маъни қолади кўнглингизда. Ҳатто фарзандлар кўзга кўринмайдиган ҳоллар бўлади.

Ота-онанинг бурчи

Хуршид АДИЛОВ,
Андижон вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Тайинки, бундай кезларда аксар аёллар фарзанди таъминоти учун алимент сўраб судга мурожаат этади.

Алимент ундириш юзасидан суд қарор қабул қилади, уни ижрога қаратади. Афсуски, фарзанди дунёга келганида қувонган, кўкрак керган ота негадир унга моддий таъминот бергиси келмай қолади. Ҳатто хабар олишга-да ярамайди.

Бу каби муаммоли вазиятларни ҳал қилиш, суд қарорларини ижро этиш ҳамда вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида Андижон вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Бу борадаги ишларни самарали ташкил этишга вилоят прокуратураси томонидан жиддий эътибор қаратилмоқда. Қонунчилик ижроси бўйича туман ҳокимларининг қарорлари асосида "Тарғибот ва ташвиқот" маркази ишчи гуруҳлари тузилиб, уларнинг фаолияти йўлга қўйилди. Улар томонидан ҳудудларда амалга оширилган тадбирлар матбуотда, радио ва телевидениеда кенг ёритиб борилди. Бу саъй-ҳаракатлар ўз самарасини берди, албатта. Алимент ундириш билан боғлиқ ижро ҳужжатлари 6 ой давомида сезиларли камайди.

Тадбирларнинг бир қисми ҳисобланган меҳнат ярмаркалари давомида алимент тўловидан қарздорларнинг аксарияти ишга жойлаштирилди.

Шунингдек, ўтказилган тадбирлар давомида узоқ йиллардан буён алимент тўлаб келаётган оилаларнинг ярашиши натижасида 210 нафар вояга етмаганлар тўлақонли ота-она тарбиясини оладиган бўлди.

Хусусан, жорий йилнинг 18 март куни Бўз туманида бўлиб ўтган йиғилишда тушунтириш ишлари олиб борилгани боис, "Дўстлик" МФЙ ҳудудида яшовчи фуқаро Э.Маҳкамов турмуш ўртоғи Ш.Маҳкамова билан ярашитирилиб, уларнинг оиласи тикланди. Шунингдек, 2015 йил 10 мартда фуқаро Н.Абдураҳмонова алимент пулларини вақтида ундиролмаётгани юзасидан вилоят прокуратурасига мурожаат этган. Аризани ўрганиш давомида қарздордан 6,1 млн. сўм пул тўлиқ ундирилди. Ёки фуқаро С.Каримов ўзининг фарзанди учун 10,7 млн. сўм алимент пулини тўлашдан бўйин товлагани ҳолати бўйича жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъминланди.

Сувни меъёрида сарфлайлик

Мэлс РАҲМОНОВ,
Бухоро вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

Давлатимиз томонидан суғориладиган майдонларнинг шўрланиш даражасини камайтириш юзасидан пухта ўйлаб қилинган режалар ҳамда белгиланган чора-тадбирлар натижасида Бухоро вилоятида ерларнинг унумдорлиги ошиб, ҳудудда пахта ва ғалладан юқори ҳосил олинмоқда.

Маълумки, деҳқончилик кўп жиҳатдан сувга боғлиқ. Шунинг учун республикамизда сувни тежаш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Вилоятимизда биргина ғўза майдонларини суғориш учун катта миқдорда сув етказиб берилмоқда. Ушбу сув учун давлат бюджетидан жуда катта маблағ сарфланаётганини ҳисобга олсак, фермер хўжаликлари раҳбарлари сувни иложи борича тежаб сарфлаши талаб этилади.

Текширишлар натижасида маълум бўлишича, ғўза майдонларини суғориш учун етказиб берилган сувнинг 54 фоизигина белгиланган майдонларга етиб бораётганлиги жойларда сувдан мақсадсиз фойдаланилаётганидан далолат беради.

Вилоят прокуратураси ҳамда "Сувназорат" инспекцияси томонидан сувдан фойдаланиш бўйича ўтказилган назорат тадбирларида бир қатор қонунбузилиши ҳолатлари аниқланди.

Жумладан, "Абдулазиз Омад Файз" фермер хўжалиги жорий йилнинг 19 июль кунида ғўза майдонларини суғорган бўлса-да, орадан 5 кун ўтиб, эътиборсизлик туфайли ғўза майдонларида яна кўллаб сув тошганлиги маълум бўлди. Ушбу ҳолат бўйича хўжалик раҳбари Б.Тошпўлатов маъмурий жавобгарликка тортилди.

Шунингдек, "Эҳсон" ҚФЙ ҳудудидаги "Бойқозон" фермер хўжалигининг 0,3 гектар ғўза майдони кўллатиб суғорилганлиги аниқланди. Хўжалик раҳбари Б.Худойқулов маъмурий жавобгарликка тортилди.

Умуман олганда, агротехник қоидаларга оғишмай риоя қилиш ҳосилдорликни оширишга хизмат қилишини ҳақиқий деҳқон жуда яхши билади. Қолаверса, иқлим ўзгариб, сув танқислиги кузатилаётган бир пайтда оби ҳаётни исроф қилиш увол ҳам ҳисобланади.

Хусусан, баъзи ҳудудларда сувдан ўзбўларчилик билан фойдаланиш ҳолатларига ҳам дуч келинди. Мисол учун, Пешкў туманига сув етказиб берувчи "Дейдароз" ариғидан Вобкент туманидаги 4 та фермер хўжаликлари рухсатсиз ўзбошимчалик билан сув олиш нуқталари очиб, сувдан хўжасизларча фойдаланишган. Ушбу ҳолат бўйича "Янгикент жилоси", "Машҳура Мавлуда Мафтуна", "Бек" ҳамда "Икром Матхиддин" фермер хўжаликлари раҳбарлари ҳам маъмурий жавобгарликка тортилди.

Реклама (эълон)

ASAKA BANK

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«Асака» банки

яқинлашиб келаётган Мустақиллик куни байрами муносабати билан қуйидаги миллий валютадаги муддатли янги омонат турини таклиф этади.

«МУСТАҚИЛЛИК — 2015»

Ушбу омонатнинг сақланиш муддати 12 ой бўлиб, ҳисобланган фоизлари ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, "Асака" банки миллий валютада 25 ҳамда хорижий валютада 17 турдаги қулай шартларда омонат турларини таклиф этади.

Мазкур омонат турини банкнинг барча филиалларида очиш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон	Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13	Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Автотранспорт филиали	371	120-39-95	Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Шайхонтоҳур филиали	371	140-39-36	Зарафшон филиали	436	573-18-78
Юнусобод филиали	371	221-80-67	Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Сирғали филиали	371	258-67-49	Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13	Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96	Афросиёб филиали	366	221-77-56
Асака филиали	374	233-13-69	Қашқадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Фарҳод филиали	374	226-97-53	Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83	Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Марғилон филиали	373	237-12-37	Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Олтиариқ филиали	373	432-10-11	Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Қўқон филиали	373	552-61-04	Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:
- ☑ солиқлар ва мажбурий тўловлардан озод;
- ☑ маълумотлари сир сақланиши тўлиқ кафолатланади;
- ☑ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда;
- ☑ миқдори чекланмаган.

"Асака" банк сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди.

Хизматлар лицензияланган

«FAR PIRAMIDA INVEST» МЧЖ

барча юридик ва жисмоний шахсларни очиқ танлов савдосига таклиф этади

I. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдаги 147-сонли қарори ва Фарғона вилояти, Бешариқ тумани ҳокимининг 2015 йил 21 август куниги №204/02-01-сонли алоқа хатига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва жисмоний шахсларга қуйидаги ер участкаларининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи танлов савдосига қўйилмоқда:

1. Савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси қуриш учун Бешариқ тумани, Товул ҚФЙ, Ғалча қишлоғи 1-зона ҳудудида жойлашган умумий майдони **225 кв.м. ер** участкаси. Минимал қиймати — **163 629 сўм.**

2. Чойхона қуриш учун Бешариқ тумани, Яккатут ҚФЙ, Яккатут қишлоғи 1-зона ҳудудида жойлашган умумий майдони **300 кв.м. ер** участкаси. Минимал қиймати — **218 172 сўм.**

3. Маиший хизмат кўрсатиш шохобчаси қуриш учун Бешариқ тумани, Қашқар ҚФЙ, Рапқон қишлоғи 2-зона ҳудудида жойлашган умумий майдони **350 кв.м. ер** участкаси. Минимал қиймати — **208 446 сўм.**

4. Сартарошхона ва савдо дўкони қуриш учун Бешариқ тумани, Бешариқ ҚФЙ, Зарқайнар қишлоғи 1-зона ҳудудида жойлашган умумий майдони **40 кв.м. ер** участкаси. Минимал қиймати — **29 090 сўм.**

Мажбуриятларнинг бошланғич ҳажми Бешариқ тумани архитектура бўлими томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириғи асосида белгиланади. Шаҳарсозлик топшириғи нусхаси талабгорларга танлов ҳужжатлари билан бирга тақдим этилади.

Талабгорлардан буюртманомаларни қабул қилиш билдиришнома матбуотда эълон қилинган кундан бошланади ва 2015 йил 28 сентябрь куни соат 18:00да тўхтатилади.

Талабгорларнинг конвертлари Бешариқ тумани ҳокимлиги биносида 2015 йил 30 сентябрь куни соат 14:00да очилади.

Конвертлар очилган санадан бошлаб 10 календарь кундан ортиқ бўлмаган муддатда таклифи энг яхши деб эътироф этилган талабгор танлов ўтказиш комиссияси томонидан ғолиб деб топилади.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини олиш ва ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг бошланғич баҳосининг 15 фоизидан кам бўлмаган миқдордаги закалат пулини "Асака банк" Фарғона филиали, МФО:00539, СТИР: 300353028, 22626000804602810001 ҳ/р.га тўлашлари лозим.

Талабгорлар танлов ҳужжатларини ва танловда иштирок этиш учун ҳужжатларни тайёрлаш бўйича ахборот ва маслаҳат хизматларини ҳар бирини энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридаги ҳақ эвазига олади.

Талабгорлар буюртманома билан бирга қуйидаги ҳужжатларни икки нусхада тақдим этади:

— юридик шахслар — давлат рўйхатидан ўтказилганлик тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжат нусхаси ва белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома; — жисмоний шахслар — паспорт нусхаси (якка тадбиркор сифатида фаолият юритаётган жисмоний шахслар давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси), ваколатли вакил қатнашган тақдирда шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси, белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома; — танлов ташкилотчисига закалат тўланганлигини тасдиқловчи тўлов ҳужжатидан нусха; — танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тузилиб, муҳрланган конвертларга жойлаштирилган икки нусхадаги танлов таклифлари.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг имзоси, агар талабгор юридик шахс бўлса, унинг муҳри ва ваколатли шахснинг имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Танлов ҳужжатларини олиш ва буюртманомалар, танлов таклифларини топшириш учун савдо ташкилотчисининг манзили: Фарғона вилояти, Фарғона шаҳар, Б.Марғиноний кўчаси 35-уй, 7-хона, "Биржа маркази" биноси. Тел: (0-373) 244-01-41,

www.pmd.uz, e-mail: fer_piramida@mail.ru. Лицензия № RR 0131.

Хизматлар лицензияланган

ҲУРМАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР!

Тошкент шаҳар ҳудудий танлов комиссияси томонидан 2015 йил 7 июлдан 11 августгача бўлиб ўтган савдоларда қўшимча инвестиция мажбуриятлари қабул қилиш шарти билан "НОЛ" харид қийматида сотилган давлат объектлари савдоларининг натижалари

РЎЙХАТИ

№	Объект номи	Объект манзили	Балансда сақловчи	Объектга киритиладиган инвестициянинг энг кам миқдори (млн. сўм)	Сотилиш нархи (сўмда)	Харидорга юклатилган инвестиция мажбурияти (млн. сўмда)	Объектда яратилиши белгиланган янги иш ўринлари сони (дона)
1	Қурилиши тугалланмаган бино ва иншоотлар	Бектемир тумани, Бинокор қўрғони	Тошкент шаҳар Бектемир туман ҳокимлиги	46 000	0	51 665,0	255
2	Собиқ 2-сонли давлат мева-сабзавот тайёрлов савдо базаси мулкий мажмуаси	Сергели тумани, Олтин Водий 2-тор кўчаси, 59-уй	Давлат рақобат қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси	170 000	0	203 452,8	460
3	Қурилиши тугалланмаган турар жой биноси	Сергели тумани, Сергели 5-мавзеси	Тошкент шаҳар ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати" ИК	3 500	0	5 200	14
4	Қурилиши тугалланмаган турар жой биноси	Сергели тумани, Қурувчилар мавзеси	Тошкент шаҳар ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати" ИК	3 500	0	5 470	20
5	Қурилиши тугалланмаган турар жой биноси	Сергели тумани, Қурувчилар мавзеси, Хонобод кўчаси	Тошкент шаҳар ҳокимлиги "Ягона буюртмачи хизмати" ИК	4 000	0	5 190	20

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Амир Темур шоҳ кўчаси, 16 -«А» уй.
Телефонлар: 233-22-83, 233-74-72,

Хизматлар лицензияланган

ҲУРМАТЛИ ТАДБИРКОРЛАР ВА ИШБИЛАРМОНЛАР!

Ўзбекистон Республикаси Давлат рақобат қўмитаси Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан 2015 йил 20 июлда бўлиб ўтган тўғридан-тўғри музокаралар олиб бориш йўли (оммавий оферта) билан сотилган давлат активлари савдоларининг натижалари

РЎЙХАТИ

№	Объект номи	Бино ва иншоотлар майдони (кв.м.)	Объект манзили	Балансда сақловчи	ПҚ/ВМҚ	Савдога чиқарил-ган нархи (сўмда)	Сотилиш нархи (сўмда)	Харидорга юклатилган инвестиция мажбурияти (сўмда)
1	2 қаватли уйнинг 1-қаватидаги умумий майдони 79 кв. метрга тенг бўлган қисми	79	Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Сайхун кўчаси, 19-уй	Тошкент шаҳар ҳокимлиги Бинолардан фойдаланиш департаменти	25.07.2013 №209	72 672 000	73 000 000	15 000 000

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳар, Миробод тумани, Амир Темур шоҳ кўчаси, 16-«А» уй.
Телефонлар: 233-22-83, 233-74-72,

Хизматлар лицензияланган

Спорт

Неймар «МЮ»га ўтишга рози

Испаниянинг "Барселона" клуби ҳужумчиси Неймар "Манчестер Юнайтед"дан тушган таклифни кўриб чиқишга тайёрлигини билдирди.

Трансфер ушбу ёзда амалга ошиши эҳтимоли жуда кам, аммо яқин келажакда Неймар манкунианликлар сафига ўтиши мумкин. Футболчини "Манчестер Юнайтед"нинг бой тарихи қизиқтирмоқда. Боз устига Неймар ўз кучини Англияда синаб кўрмоқчи.

Спорт Экспресс нашри тарқатган хабарга кўра, Англия клуби 23 ёшли форвард учун 190 миллион евро таклиф қилган. Футболчининг клуб билан келишувидаги компенсация миқдори ҳам айнан шунчани ташкил қилади. Июль ойида Франциянинг Le Parisien нашри "ПСЖ"нинг футболчи учун шунча маблағ таклиф қилгани ҳақида хабар тарқатганди.

Эслатиб ўтамиз, бразилиялик футболчини 2013 йилда "Барселона" клуби "Сантос" жамоасидан 57 миллион еврога харид қилганди. Аммо кейинчалик каталонияликларнинг футболчи учун 100 миллионга яқин маблағ тўлашгани ҳақида хабарлар тарқалганди. Шунингдек, ушбу трансфер юзасидан жиноят иши ҳам очилганди.

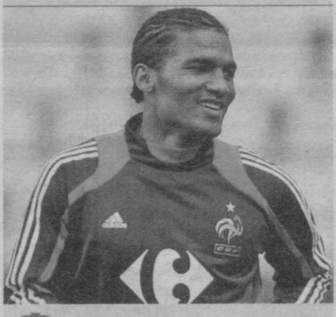

Флоран Малуда Ҳиндистонга йўл олди

Ҳиндистоннинг "Дели Динамос" клуби раҳбарияти "Метц" жамоаси собиқ ярим ҳимоячиси Флоран Малуданинг трансфери ҳақида эълон қилди.

35 ёшли футболчининг ҳинд клуби билан шартномасининг шартлари сир тутилмоқда.

Эслатиб ўтамиз, бироз муддат аввалроқ Роберто Карлос "Дели Динамос" клуби бош мураббийи этиб тайинланганди.

Ўтган мавсумда Малуда "Метц" клуби таркибида Франция чемпионатининг 28 та ўйинида иштирок этиб, 3 та гол ҳамда 5 та голли узатмага муаллифлик қилган.

Реклама (эълон)

Qishloq Qurilish Bank

Жамоаси барча юртдошларимизни Ватанимиз Мустақиллигининг 24 йиллиги билан самимий қутлайди!
Мустақил Ўзбекистоннинг нурли келажаги йўлида олиб бораётган шарафли фаолиятингизда улкан муваффақиятлар ва куч-қувват тилаймиз.
Ушбу шодиёна арафасида Сизга энг эзгу тилакларни изҳор этган ҳолда,

Халқаро пул ўтказмалари хизматларини таклиф этамиз!

Мурожаат учун:
(+99871) 150-93-39, 150-39-93.
www.qqb.uz

«Қишлоқ қурилиш банк» — фаровон ҳаётингиз хизматида!

Хизматлар лицензияланган

Биласизми?

Криминалистикада яна бир қулайлик

"Analytical Chemistry" журналида хабар берилишича, олимлар криминалистларга шубҳа остидаги шахс жиноят содир этилган жойда ўз бармоқ изларини қачон қолдирганини аниқлаш усулини ишлаб чиқишган. Маълумотларга кўра, инсон териси пальминит кислотаси деб номланган модда ажратиб чиқарар экан. Айни шу модда буюмлар сиртида қолдирилган бармоқ излари таркибида ҳам мавжуд бўлиши аниқланди. Олимларнинг тасдиқлашича, бармоқ изи таркибидаги мазкур кислота миқдори вақт ўтиши билан камайиб боради. Эндиликда криминалистлар мазкур модда миқдорини аниқлаш орқали жиноят жойида бармоқ излари қачон қолдирилганини билишлари мумкин бўлади.

Айни пайтда бармоқ излари қачон қолдирилганини билишнинг аниқ муддати 4 кунни ташкил этиши айтилмоқда. Бироқ олимлар ушбу муддатни 10 кунга қадар узайтириш устида иш олиб боришаётир.

Huquq yuridik gazeta
Muassis: O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi

Bosh muharrir: Jahongir MAKSUMOV
Tahrir hay'ati: Hakimboy HALIMOV, Gulnoza RAHIMOVA, Baxtiyor NAZAROV (Bosh muharrir o'rinbosari), Kamoliddin ASQAROV (mas'ul kotib)

Tahririyat manzili: Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.
Telefon: 233-98-40,
Faks: 233-10-53, 233-64-85
E-mail: huquq@huquq-gazeta.uz
Gazeta haftaning payshanba kuni chiqadi. Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va egalariga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
Ⓣ — tijorat materiali.

Nashr ko'rsatkichi 231

Buyurtma S-3770. 43 177 nusxada bosildi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.
Navbatchi muharrir: F.YODGOROVA
Sahifalovchi: S.BABAJANOV
Navbatchi: O'.DEHQONOV
Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00. Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-7617
9 772010 761004